کک او زرینه

Ketabton.com

عبدالغفور لیوال

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیلیزه

د هېلمند(۱) پر غاړه ناست یم ، سیند بهېږي
د بابا له لوړو غرونو را خوځېږي
غاړې غاړې د هامون تر اېلبندونو
په څپو وایي کیسې د تاریخونو
څه رازونه د طبیعت له کتابونو
یه هېلمنده! یه څپانده مسته سینده!
تا نه اورم ، غلي غلي راته ښایې
زما دتللیو زمانو ورک پرتمونه
ستا بهیر کې راروان په غورځنګونو
ستا څپو کې ، د نیکونو حسرتونه
یه هېلمنده ! یه سرکشه مسته سینده !
لا به څومره ازموېې ته ارادې مو
ستا په څېر زموږ پراخه حوصلې دي
چې مو څومره ډوبوې لا نه ډوبیږو
چې مو څومره کړوې هومره پخیږو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا په ځېر مو غورځنګونه مست څپانده
ستا پرځنډو مو جنډې دي لا رپانده
موږ هماغه یو، چې وو او لا به پایو
تا به ځښو، لا به مستېږو تا به ستایو
زه دې اورم، چې څپو کې را ته وایې
حماسې زما د نیکونو، د ساکانو (۲)
زه دې وینم چې لا مست یې هم څپانده
خاطرو کې د پېړیو ځې بهانده
درته غوږ یم راته وایه راته وایه !
د نیکونو پرتمونه راته ښایه، راته ښایه !

لومړی سرود

د هېلمند د څپو خوږ ورم لګیږي
د ګز ځنې له اوبو سره نځیږي
لوی زرنګ (۳) د پسرلي د کور مېلمه شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړه سپينې بتې کږ سره تاويږي
سږکال ډېرې اوبه راغلې په هېلمند کې
د بابا پر څوکو ډېرې واورې شوې
د سيند غاړې ته د شنو باغونو منځ کې
د سپرو سپاهيانو ډله راروانه
د اسونو تر شا دوړې پورته کيږي
سپاره راغلل د هېلمند سلام يې وکړ
د سيند غاړه کې خواره وراه راتاو شول
د تاهيس ماساد (۴) مزدک ته لږ ورڅېرمه
هغه ځای چې د سيندونو اروا ګرځي
هر سهار، چې په کې لامبي هاپي (۵) ښکلې
د اسمان زر فروهرې (٦) په کې ستايي
د ساکي ټبر د سوبو عظمتونه .
د سپاهيانو مشرغږ وکړ سپروته
له مزدکه ګرد راتاو شئ، نيزه والو
خادمان دې د سيند غاړه کړي ګلپوښه
د هوما(۷) څلوېښت خُمونه دلته راوړئ
سبا ورځ سپېڅلې ورځ د دغه کال ده
ګييځ وخته چې لا لمر نه وي ختلی
چې لا بتې د سيند غاړه کې تاويږي
د ساکانو د دربار سپاهيان به راشي
لمرخاته به د دعا رسم پرځای شي
د ساکانو ملکه، هغه اغلې
چې لښکر يې د اويا زره سپرو دی
هغه پېغله چې لمسۍ د تايمرېس (۸) ده
زموږ ستره ملکه ښکلې زرينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لمرخاته به د دعا رسم پرځای کړي
د سپېځلي هېلمند څو پستې څپې به
د هغې د قدمونو درشل ښکل کړي
سبا لویه ورځ ده، ټول زرنګ په تمه
د هېلمند برکتونه دې مدام وي
د زرينې ملکې د تاج ځلا ته
د لمر، ستوریو او سپوږمۍ دې پرې سلام وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم سرود

د سهار د وروستي ستوري ځلا درومي
سباوون پر اسمان سپینه کرښه کاږي
ستر هېلمند د زمانې په څېر روان دی
چېرته غلی، چېرته مست او خروشان دی
لوی مزدک ته د تاهیس ماساد ورځېرمه
ډېر وګړي راټول شوي دي دعا ته
څه سپین ږيري، څه مېرمنې، څه ځوانان دي
درباریان کتار کتار ولاړ پر لاره
په پیره ولاړ سپاهیان دي نیزه واله
د ساکي ټبر مشران بر سر ولاړ دي
ځوک راغلي د پامیر له سردرو دي
څه د ستري باکتریا (۹) له زاړه ښاره
څه مشران له هیندوکځه (۱۰) را اوښتي
له باګرام ، ناګرویهار (۱۱) اوکابورا (۱۲) نه
د سیند غاړه نن سهار داسې رنګینه
لکه ګډ شي سبزه زار له لاله زاره
ټول په تمه دي د ځوانې ټولواکمنې
هغه ښکلې، د ساکي ټبر ملکه
د زرینې د کوکب اواز شو پورته
لوی ډولونه په غربا شول چېرې لرې
تورومونو غاړې واېستې هوا ته
د چنچنیو سېل شو پورته له باغونو
سپینې بتې د سیند غاړې ته شوې غلې
د اسونو شیشنهار شو په میدان کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

گوربتان جوړه راتاو شول په اسمان کې
روان تخت دی پر اوږو د غلامانو
لس کنيزې ورپسې دي سينګار کړې
سل ساتونکي سپين اسونه ترې چاپېره
راروان د هېلمند غاړې ته کوکب دی
د روان تخت پر سر ناسته ملکه ده
شنه بخمل باندې د تخت داسې ښکارېږي
لکه سپينه سپوږمۍ هسکه پر شنه څوکه
زرين تاج يې جوغه دار پر سر ولاړ دی
هسکه غاړه يې د سپينې قو تمثال دی
درباريان لاس پر نامه ورته ولاړ دي
د زرينې تخت روان په دبدبه دی
نيزه وال سپاهيان ولاړ دي لکه پڼې
لښکر ټول ورته ولاړ په تلوسه دی
لا لمر څرک نه دی وهلی، خو رڼا ده
غلی شور د هېرمند خوږ په غوږ لګېږي
د مرغيو شورماشور راځی له ونو
د سهار وږمه پسته پسته چليږي
ترومونو غاړې هسکې کړې نوا ته
د ډولونو غربهار اورېدل کيږي
ملکه له تخته کوزه په غرور شوه
د سيند غاړې ته يې واخيستل ګامونه
د سهار پستو وږمو يې جامې ښکل کړې
زرين تاج لاندې يې زلفې په نڅا شوې
تورې سترګې يې څپو سره په جنګ وې
د سيند غاړې ته ورکوزه شوه اوبو ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اوبو پستو څپو یې پښې ښکل کړې
د هېلمند اوبه یې لاس کې کړې راپورته
بیا یې وشیندلې خوا ته د باغونو
د خوږې هوا ژوره ساه یې کش کړه
ملکې کړې سترګې پټې ، مخ اسمان ته
د سرو شونډو په مکیز یې کوم څه وویل
د خپل تخت خوا ته ستنه په ناز ادا شوه
د مزدک د دروازې د دالان مخ ته
د هوما ځلوېښت خُمونه کتار ایښي
هر یو خُم سره یوه ساقي ولاړه
سور دسمال د ملکې لاس کې ښکاره شو
او ځلوېښت جامونه ډک شول له خُمونو
تورومونو کړې غړانګې په هوا کې
د ډولونو غربهار ورسره مل شو
ملکې یوه د سر کوپړۍ (۱۳) کړه پورته
د پارتیانو د پاچا د سر کوپړۍ وه
شوې روانې جام په لاس ښکلې ساقیانې
په خرام خرام نږدې شوې ملکې ته
هر یوې خپل جام خالي کړ په کوپړۍ کې
ملکې په دواړو لاسو وه نیولې
کوپړۍ ډکه له ځلوېښت جامه هوما شوه
ملکه شوه بیا روانه د سیند خواته
په اوبو کې کوزېدله کوزېدله
سپین کمیس یې د سپین ګل په څېر چترۍ شو
په اوبو کې ملکه داسې ښکاره شوه
لکه سپینه قو چې ګډه په اوبو شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه سپین سوسن چې وناخي ځپو کې
لکه سپینه سپوږمۍ ځل وکړي اسمان کې
په اوبو کې یې تصویر کړی کړی شو
د هېلمند غېږ کې هوسا روح د شهۍ شو
چې اوبه یې زنګنو نه شوې ورپورته
د کوپړۍ شراب یې تویې کړل په سیند کې
مخ اسمان ته په لوړ غږ یې دعا پیل کړه :
د تاهیس ماساد په روح یې کړه قبوله
ستر هېلمنده ! د ساکانو دا دعا ده
ستا ځپې دې تر ابده وي روانې
ستا له شوره مو دې ژوند اخلي خوندونه
د بابا ځوکې له واورو تشې مه شه
ستا ناوونه په مستۍ تل بهاند اوسه
د ساکانو د ټبر سپېځلیه سینده
زموږ د تندې د خړوب اسماني جامه
پرتا ویاړو ، کروندو ته اوبه راکړه
کب نیونکیو ته پریمانه کبان راوړه
زر مینځونکیو ته د زرو ذرې ورکړه
د باغونو د بدن د ژوند چینه شه
په ویالو کې ور بهیږه تر هرکلي
او د ژرندو پر مېچنو ورشېوه سه
فروهرې د اسمان په تاکې لامبي
وچو دښتو ته د ژوند روح روان شه
دا شراب ! دغه هوما! زموږه نذر
ستا رګونو کې زموږ د دعا نښه
د ساکانو اووه ټبره راټول شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که (تیشخولي) (۱۴) که (کښوال)(۱۵) که (هومايي)(۱٦) دي
(ماساګيت)(۱۷) هم (اسپه یان)(۱۸) هم (دهاوي)(۱۹) دي
ورسره دي د (کاسيانو)(۲۰) لوی مشران هم .
دلته ټول نن راټول شوي او تا ستايي
اوو ټبرو نه ځلوښت مشران راغلي
ستر هېلمنده! ستا تر څنګه راټول شوي
د هر مشر په نامه مو يو خُم ايښی
له هرخُم نه مو سپېڅلې هوما راوړه
چې يې نذر کړو دا ستا بهاندې غبرګ ته
د ساکانو د ها ستر دوښمن کوپړۍ کې
چې پر موږ يې ستا اوبه هم پېرزو نه وې .
د پارتيانو د پاچا د سرکوپړۍ مو
د هوما له ځلوښت جامه کړه راډکه
ستا اوبو ته مو ښښلي مست هوما دي
چې تا مست کړي، په ځپو شې، په غورځنګ شې
د پارتيانو د پاچا کوپړۍ ده نښه
چې موږ ټول سره يو لاس يو او يو زړه يو
نن جوړيږي د ساکي ټبر ټولنه
نن مزدک ديوه نوي پيل شاهد دی
نن هېلمند د يوه لوی تړون قاصد دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درېیم سرود

د مزدک تر څنګ راټول څلوېښت مشران شول
څه مشران هم د ملکې له درباره
ملکه ده راروانه له کېږدۍ نه
واه! په نویو اسماني جامو کې راغله
د ښایست پرنیاني جامو کې راغله
د ساکي ټبر مشران کتار ولاړ دي
د ښایسته زرینې امر ته تیار دي
ملکه پر خپل دریځ ور وختله
مخامخ څه په وقار ګوري لښکر ته
د څلوېښت مشرانو خپل ته یې خطاب دی
د ملکې د وینا یو نوی باب دی :
((د ساکي ټبر مشرانو ستړي مه شئ
خدای مو راوله د ستر هېلمند درګاه ته
لوی زرنګ مو هرکلي ته سترګې ایښي
زمانې مو د جنګونو تر شا پریښي
نن راټول پر یو ټغر پر یوه غولي
د ساکي خېلخانو جوړه ده ټولنه
تر دعا وروسته مو نن سره جرګه ده
پر اوبو د ستر هېلمند مو مرکه ده
د ساکانو لوی هېواد به نن بنیاد شي
د اووه ګونو خېلخانو به پرې زړه ښاد شي
له هامونه تر کاسغر او امو روده
له باختره تر باګرام او تر کابله

(c) ketabton.com: The Digital Library

سر له ننه به دا ټول د ساک هېواد وي
له پاميره رانيولې تر زابله
سر له ننه زموږ وطن لوی ساکستان (۲۱) دی
د ارين د لوی کاله پر زړه ودان دی
د ساکي ټبر اووه لويې پښې دي
د ساکي ټولنې خويندې خېلخانې دي
که زرنګ دی او که بُست (۲۲) زموږ دوه سترګې
زموږ له سوبو په پارتيانو زلزلې دي
تاسو ټول ځلوېښت مشران زموږ ښاغلي
د ساکانو د ټبر د سر وګړي
په دربار کې زما درې ورځې مېلمه یاست
سره وتړئ د کلک پيوستون پړي .
ساکستان دې وي سر لوړی تر ابده!
په هېلمندخړوب او مست دې په هوما وي
له هرنن نه مو د ې ښه هره سبا وي !))
لښکر چيغې کړې ، مشرانو غږ کړ پورته :
تخت و بخت دې برقرار اوسه اغلې
زموږ سترې ملکې، زرينې ښکلې !
موږ راټول ستا په درشل، ستا په بورجل يو
ساتندوی د ساکستان په ګډ مورچل يو
ساکستان زموږ هېواد دی موږ پرې وياړو
د هېلمند د هر يو څاڅکي حساب غواړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم سرود

د زرنګ د پاچاهي ارګ په ماڼۍ کې
د هوما جامونه ګرځي مجلس جوړ دی
زرینه ملکه بر سر پر تخت ناسته
خادمان او کنیزانې ترې تاویږي
د ساکي مشرانو مخ ته پیالې ایښې
د هر یو ترڅنګ کوپړۍ دي د سرونو
څه په زرو دي پوښلې څه په سپینو
په دربار کې ده رڼا د قندیلونو
هر قندیل کې سل خوشبویه ډېوې بلې
د جامونو له کړنګا سره یو ځای شو
شرنګهار د پایزېبونو د ساقیانو
یا خندا ده یا خبرې د مشرانو
چېرته لرې د رباب و چنګ نغمه ده
یو ناڅاپه ملکه شوه را ولاړه
شور و زوږ چوپ شو یو دم په ټول دربار کې
ملکې په ډېر غرور، په هسکه غاړه
د ساکانو پر مشرانو ناره وکړه :
یه زما د لوی ټبر سترو مشرانو !
یه په توره او په پوهه کې ښاغلیو !
پیوستون دې زموږ ټولو مبارک وي
خو نن غواړم ، چې یو راز درته ښکاره کړم
په ګاونډ کې د پارتیانو(۲۳) د نیتونو
اردوان چې د پارتیانو اوس پاچا دی
لوی لښکر د پارس را ایستی زموږ جنګ ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

پينځه واري شل شل زره يې سرتيري
ورسره دي ډېر اسونه او اس ګاډي
په زنځير تړلي سل وحشي پيلان هم
زموږ ښارګرو يې شمارلي دي پوځونه
اردوان دی راروان د زرنګ بند ته
چې د پيل په زور يې وران کړي يو ناڅاپه
زموږ ښار په لوی سيلاو باندې لاهو کړي
او بيا واړوي هېلمند و خپل وطن ته
زه زرينه ، چې لمسۍ د (تايمرېس) يم
چې لومړۍ ستره واکمنه زرينه وه
د کوروش د جنګ سوبمنه، ها وياړلې
چې لښکر يې د پارسيانو تار په تار کړ
د خپل زوی کسات يې واخيست له کوروشه
چې د شاه پرې کړی سر يې ورنه راوړ
او په وينو د پارسيانو يې خړوب کړ
زما بدن کې هم تاويږي او چليږي
د هغې انا د وينو غورځنګونه
د لومړۍ زرينې بله لور زرينه
نن ولاړه د هېلمند په ننګ و نام ده
هېلمند زوی د ساکستان زموږه ورور دی
هر يو ښاڅکی د اوبو يې پر موږ پور دی
زموږ د مخ اب و ابرو همدغه سيند دی
زموږ پټې زموږ باغونه پرې خړوب دي
دا اوبه د ساکستان د وجود وينه
همدا سيند زموږ ډوډۍ زموږ خواړه دي
ټول ساکان د دغه ورور په وجود پايي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه سیند زموږ قدرت او سلطنت دی
زه لمسی د تایمریس بیا یم ولاړه
نن په ننگ د ستر هېلمند چې زما ورور دی
بل کوروش دی راروان بل یې لښکر دی
د لومړۍ زرینې روح موږ ته په تمه
هغه تېر تاریخ به بیا نن تکرارېږي
ما چې تاسو را بللي یاست له لرې
د یو نو ي جنگ پیغام درته لرمه
پر وطن د ننگ پیغام درته لرمه .
د ملکې په خبرو کې څه شور و
درباریان ټول په غورځنگ او شور ماشور شول
تر څنگونو شرنگاشرنگ د پلنو تورو
د جامونو شرنگاشرنگ له ټولو هېر کړ
اوگزریاخ (۲۴) ، چې د تیشخولو لوی سردار دی
په ادب شو راولاړ تعظیم یې وکړ
ملکې ورته په لاس اجازه ورکړه
اوگزریاخ ، هغه سردار د سردارانو،
وویل : تخت دې برقرار وي د زرینې
اردوان لا له پخوا نه زړگی ډک و
د خپل پلار پاچا فرهاد کسات یې غوښته
هغه کال (۲۵) ، چې اشکانیان بابل ته ولاړل
انتیوخوس . پاچا د روم . راغی جگړې ته
او فرهاد چې د رومیانو د جنگ نه و
له ساکي کڅوالو خواست د مرستې وکړ
د کڅوالو یو لښکر جنگ ته روان شو
په دې منځ کې د یونان لښکر رابېل شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتیوخوس یې په میدان یوازې پرېښود
فرهاد دم غنیمت وشمېره، سوبمن شو
انتیوخوس یې کړ تالا ترغې په جنګ کې
جنګ وروستی و، چې ساکان ډګر ته راغلل
خو مغرور فرهاد پر دوی نظر ونه کړ
د ساکانو مشر ورغی پاچا ته
چې موږ ژمنه کړه پوره، مرستې ته راغلو
زموږ برخه د جګړې راکړه واکمنه !
خو فرهاد چې مست د سوبې په ساغر و
د ساکانو لښکر سپک کړ په دربار کې
د ساکي کڅوالو ستر سالار څروان و
یوناني لښکر یې وغوښت خپلې خوا ته
یونانیان چې شول ملګري د ساکانو
د بل جنګ توپان یې پورته کړ اسمان ته
له سوبمن فرهاد یې لاره- ګودر ورک کړل
د رومیانو په دعا یې اشکانیان کړل
فرهاد ومړ، د ساکانو په جګړه کې
ډېرې زمکې یې کړې خپلې، زموږ ساکانو
له بابل څخه پارتیا ن بېرته په شا شول
اردوان چې اوس ځایناستی د فرهاد دی
قسم کړی، چې کسات به د پلار اخلي.
ملکه، د اوګزریاڅ خبرې اورې
او نظر یې چېرته لرې دی ځیرلی
یو ناڅاپه یې سردار ته مخ راواړاو
د پارتیا نو ډېره زمکه وچه شوې
لکه وچه بیدیا تندې ده اخیستې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ویالو کې یې اوبه اوس نه بهیږي
د فرهاد تر وینو دوی ته اوبه ګرانې
اوسنۍ جګړه را پېښه پر اوبو ده
د فرهاد کسات به وي او یا به نه وي
د پارتیانو په هېلمند پسې لښکر دی
د زرنګ او بُست تر منځ د اوبو بند دی
په دې بند یې د پیلانو لاس ور بر دی
له هامونه خپلو کلیو ته جر باسي
څو ویالې به د هېلمند له بستر باسي.
ازرشید، چې د کڅوالو لوی سردار و
په ملا ټیټ شو د ساکۍ زرینې مخ ته
په ادب یې پر ټټر کېښول لاسونه :
زه یم زوی د ستر څروان ، چې لوی سوبمن و
زما پلار مغرور فرهاد سره په جنګ شو
پېژانده یې د پارتیانو لښکر داسې
لکه پېژني چې خلک د لاس رغوی
زما پلار د هغه جنګ کیسه کړه داسې
چې لښکر کې د فرهاد یو لوی سالار و
د ساکانو لوی اتل ستر پهلوان و
نوم یې کک ، و د هوما له ستر ټبره
په هر مټ کې یې د څو پیلانو زور و
کک د غره په څېر ولاړ او د غره زوی و
دی بللو (کک کهزاد) د پارس لښکرو
د فرهاد پاچا ملګری او همدم و
د فرهاد او د څروان سالار جګړه کې
د ساکانو مخ ته رانه غی ښاغلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویل : د خپلو عزیزانو جنگ ته نه ځم
خو فرهاد، چې د ساکانو تورو وخوړ
کک د خپل ملګري مرګ کړ ډېر خواشینی
زما پلار سالار ځروان داسې کیسه کړه
اردوان، چې د فرهاد پرځای پاچا شو
نو له کک سره یې کرکه و دوښمني شوه
کک راووت د پارتیانو له درباره
چېرته لرې کومې د ښتې ته روان شو.
په دې وخت کې، د هوما د ټبر مشر
ځوان هومان شو راولاړ ، چې څه ووایي
ملکې په اشاره اجازه ورکړه
هومان وویل : ملکه دې وي خوشاله
د ساکانو لوی هېواد دې تل ودان وي
تر هغو چې لمر راخیژي او سپوږمۍ شته
تر هغو دې تل ځواکمن ستر ساکستان وي
د ساکانو ټول اویا زره لښکر دی
خو ځوانان د هر ټبر تر دې لا زیات دي
ټول په ننګه د زرینې او هېواد یو
موږه ټول ستا پاچاهي باندې اباد یو
د ساکانو ټول اووه واړه ټبره
د هېلمند اوبو په ننګه ټول ولاړ یو
خو د سلو زنځیري پیلانو جنګ ته
څه چاره تر دې لښکر پورته په کار ده
د اسونو او پیلانو سره نه شي
د پیلانو مرګ د کک د ګورز ګوزار ده
بې له ککه دا جګړه ګټلی نه شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هېلمند پر اوبو بند ژغورلی نه شو
سل پیلان دي راروان چې بند ویجاړ کړي
زموږ لښکر تر پښو لاندې رالتاړ کړي
د پیلانو جنګ ته کک پهلوان بویه
چې هر ګورز یې زنځیري پیل راګوزار کړي

لوی لښکر د اشکانیانو تار په تار کړي
زموږ تربور ، هغه ویاړلی سالار کک دی
په ځوانۍ د غره په شان مغرور او هسک دی
د هومان وینا ته ځیر وه، د زرینې
په سرو شونډو ځه خوږه موسکا خوره شوه
په پوښتنه یې هومان ته مخ وراړاو
ستا تدبیر، لکه باران پر تږې زمکه
ستا وینا لکه درمان د زخمي زړه ده
وایه، چېرې به پیدا ستر پهلوان کړو ؟
د هېلمند په ننګ به یې څنګه راروان کړو ؟
د پیلانو د جګړې بله لار نه شته
بې له دې چې د کک ګورز ته یې حیران کړو
یه هومانه ! د هوما د تېر مشره
کک کهزاد، چې ستا تربور دی چېرته اوسي؟
چې جرګه ورته مشران د ساکستان کړو
چې لو ی جنګ ته یې له ځان سره روان کړو
هومان سر د درناوي په دود را کوز کړ
ویل : زموږ د ملکې عمر دې اوږد وي
د فراه له کلا لرې یو هسک غر دی
د دې غره لمن کې اوسي کک ویاړلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه لويه شاهانه کلا(۲٦) يې جوړه
په کې ناست وي په غرور زموږ ښاغلی
خو کوم پټ غم يې په زړه دی لګيدلی
لکه غشی تېر و ېېر ورنه وتلی
کک زخمي دی، کک غمجن دی کک ويرمن دی
غم خپګان د کک تر ټولو لوی دوښمن دی
څوک په راز د کک د زړه هېڅ خبر نه شول
شپه او ورځ ناست په دربار کې وي يوازې
د هوما ډک ډک څُمونه ورته ايښي
له ښايسته سترګو يې اوښکې وي روانې
خلک وايي: دي خبرې يې پرېشانې
بې له خپلو خادمانو او يارانو
نور يې څوک خلوت دربار ته تللی نه شي
ترې ويرېږي، څوک يې حال پوښتلی نه شي.
بس يوازې په دې راز يې مور پوهيږي
مور د زوی د زړه په حال باندې خبرېږي
مور يې هلته د فراه کلا(۲۷) کې اوسي
کله کله کک زرين تخت ور روان کړي
خپله مور خپلې کلا ته مېلمنه کړي
په اعزاز يې خپل دربار ته ور وبولي
په خلوت کې راز و نياز ورسره وکړي
سر د مور پر زنګون کيږدي او غم هېرکړي
زړه ارامه د واړه ماشوم په څېر کړي.
د زرينې سترګې ډکې شوې له هيلو
په کتلو کې يې ځل د رڼا وشو
د لاسونو په پرکا يې ټول ارام کړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول مشران یې یو یو تېر کړل له نظره
بیا یې وګنډلې سترګې په ډېوو کې
غږ یې پورته شو د هیلو په څپو کې :
کک به خامخا راځي دغې جګړې ته
ملا تړلی د پیلانو هنګامې ته
د سالار کک په وجود کې ساکې وینه
هم څپانده د هېلمند ویاړلې مینه
کک به خامخا راځي زما باور دی
د فراه خوا ته مې حکم د سفر دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

پینځم سرود

د فراه لویه کلا، دنگ دیوالونه
یو کم سل یې دي ولاړ لوی لوی برجونه
یو کم سل برجونه ډک له سپاهیانو
د دیوال پر سر یې ځي جوړه اسونه
فراه رود نه راروان دي ډک نهرونه
شا او خوا یې واړه کلي او باغونه
شنه فراه لکه په شنه کمیس کې ناوې
له کلا نه دي راتاو ډک خندقونه
د خندق تر غاړې شنه دي د گز بوټي
په کې گرځي د هیلیو سپین خېلونه
نن فراه کې شور ماشور د خلکو ډېر دی
د سپاهیانو او عسکرو څه غو غا ده
د کلا دروازه نن په گلو پوښ ده
پر ختیځ برج لگېدلي اووه جنډې دي
د ساکانو د اووگونو ټېرونو
تورې، سرې او شنې جنډې هسکې رپېږي
دروازې نه رابهر کتار کتار دي
سپاهیان، څه یې سپاره او څه یې پلي
سینگار کړي مرییان او ښکلې مینځې
هرکلي ته راوتلي په تلوار دي
نن د ساکو ملکه، ستره زرینه
راروانه له زرنگه ده فراه ته
نن د ټول ساکستان حسن ټوله مینه
د فراه ستره کلا کې ده راټوله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساکان ټول دي راوتلي تماشې ته
د زرینې ملکې مخ ننداري ته
د کلا په یوه څنډه کې ودانه
له ډېرو ښخه جوړه شنه ماڼۍ ده
لکه ګوته کې غمی داسې ځلیږي
ګرد چاپېر یې د اوبو واړه لښتي دي
اولمن یې د ګلونو شنه ځولۍ ده
په ماڼۍ کې ده روښانه (۲۸) مېرمن ناسته
را روانه ورته ښکلې مېلمنه ده
شاه مېرمن روښانه ګوري دروازې ته
د ساکانو ملکه به کله راشي
هغه ستره زرینه، چې ژوند یې اوږد شه
ساکستان یې له وجوده نوراني دی
نن فراه کې مېلمنه ده د روښانې
بختور قدم یې زیری اسماني دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم سرود

د مانۍ په لوی تالار کې دوه مېرمنې
سره ناستې مخامخ پر دوه څوکیو
لاس په نام ورته ولاړې کنیزانې
دوه غلامه په لاسو کې صراحیانې
د هوما جامونه ایښي ملکو ته
شاه مېرمن روښانه ګوري زرینې ته
څومره ښکلې ملکه ده د ساکانو
څومره حسن خدای ورکړی دی هغې ته
د روښانې سترګې څیر دي مېلمنې ته
او زرینه د روښانې په څېره کې
نښې ګوري د تېر شوي برم له ورایه
زړه کې وايي : افرین په داسې مور شه
چې د کک په څېر اتل يې دی روزلی
پهلوان کک چې لا دې نه دی لیدلی
افسانې يې د جنګونو اورېدلي
اوس د کک مېړانه ګوري د مور مخ کې
ولولو پسې اخیستې زړه يې رپي
د کک مور نه يې پوښتنې زړه کې ډېرې
ډېر رازونه دي، چې دا پسې راوتې
کک اوس چېرې دی؟ په څه باندې اخته دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلک وایي : چې یې ځان زنداني کړی
په کوم لرې غره کې اوسي تل یوازې
زړه یې تور دی له رزمونو او بزمونو ؟
د کک موري د ساکانو شاه مېرمنې !
یه د تېرو عظمتونو لوېې نښې !
د ساکانو اووه ټبره ځي جګړې ته
دا جګړه د ستر هېلمند پر سر جګړه ده
د هېلمند اوبه زموږ د وجود وینې
له دوښمن سره د ژوند و مرګ کیسه ده
ساکستان خو په هېلمند باندې ژوندی دی
د ساکانو کروندې دي که رمې دي
که باغونه ، که ښارونه دي که کلي
که ښاه ګانې، کاریزونه، که چینې دي
که انار دي که انګور اراکوزیا کې
که غنم دي که وربشې زموږ په بُست کې
که زرنګ په اوبو موړ په رمو ښورب دی
که دا شنه فراه ښایسته ده لکه ناوې
په هري کې هم بکواه کې شنه باغونه
که هامون که یې کبان دي که هیلۍ دي
بس د ټولو ژوند تړلی په هېلمند دی
اوس پاچا د اشکانیانو راوتلی
لوی لښکر یې د پیلانو خوځولی
راروان دی چې ړنګ بند د ساکستان کړی
د هېلمند بهیر په خپلې خوا ورمات کړي
د پارس تنده زموږ په وینو کړي خړوبه
د ساکانو اووه ټبره سره یو دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول په ننګ د ساکستان دي دربدلي
د پارسيانو له لښکره مو ډار نه شته
خو د سلو زنځيري پيلانو غم د ی
زموږ اسونه ارابې يې د جنګ نه دي
پيل افګن بويه جګړې ته د پيلانو
پهلوان دريږي مخ ته د ديوانو
چې ترې وژغوري لوی بند د ساکستان مو
د کک ګورز بويه تندي ته د هاتيانو
زه راغلې يم، پخپله چې کک بوځم
زه زرينه، ملکه د ساکستان يم
سکه لور د تايمرېس انا له وينې
زه واکمنه پر اووه ګونو ټبرونو
سکه خور د ستر هېلمند د غورځنګونو
يم پخپله پهلوان پسې راغلې
پيل افګن د ساکستان پسې راغلې
ته چې ستره شاه مېرمن زموږ د ټبر يې
د هېلمند د غورځنګونو سکه مور يې
هېلمند ستا په شيدو موړ، په خولو مست دی
راته وايه، چې کک چېرته پناه شوی
چېرته تللی، چېرته اوسي زموږ ښاغلی؟
د روښانې سترګې ډکې شوې له اوښکو
خدايزده چېرته يې ګنډلي تورې سترګې
خدای خبر چې يې په زړه کې څه او څه دي
مور د زوی غم ته ځوريږي او ژړيږي
زرينه د شاه مېرمن سترګو ته ګوري
د هغې څېره کې لولي داستانونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

افسانې د کک د ژوند او پټ رازونه

شاه مېرمن روښانه پاڅېده له ځایه

ورو ورو راغله او زرینې ته نږدې شوه

ویل یې: په زما د ستر ټبر واکمنې

د ساکانو د سر تاج ښکلې زرینې

زما د زوی د غم کیسه اوږده کیسه ده

دا د مینې او جنګ لویه افسانه ده

کک اتل و، کک د جنګ لوی پهلوان و

کک په ګورز باندې وهل لوی لښکرونه

کک د ټولو اشکانیانو د زړه سر و

د فرهاد پاچا دربار کې نازولی

د حرم او د دربار محرم راز و

کک سرکش و، کک مغرور و، کک عاصي و

کک د غره په څېر سرلوړی او یاغي و

د دربار له ډېر و نجونو یې زړه وړی

ډېر زړګي یې د بریتو په کنجک بند ول

پېغلو مینه په سیالۍ د کک کوله

خو یاغي کک د سپین اس په څېر سرکشه

بې پروا و د هرچا له ناز مکیزه

یوه لور وه د فرهاد پاچا ګلبویه

چې ښکلا یې وه مشهوره په ټول پارس کې

ګلبویې په دلبرۍ کې میدان یووړ

د کک زړه همدې نجلۍ په جهان یووړ

کک مین د ګلبویې په ښایستو شو

مغرور زړه یې د دې ناز ته په ټوپو شو

هره ورځ له مازیګره تر ماښامه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاچا باغ کې به وشول دیدنونه
کک به کېښنود سر پر ولي د گلبوېې
راز و نیاز به د جوړه سترګو اغاز شو
دا کیسه د مینې پټه پاتې نه شوه
د فرهاد پاچا غوږونو ته چا یووړه
یوه ورځ له ورځو راغی فرهاد باغ ته
کک یې وغوښته ، چې راز د مینې څه دی؟
کک په زغرده سپیناوی د مینې وکړ
گلبویه یې له پاچا نه وغوښتله
پاچا تریخ شو، خو د کک زړه یې مات نه کړ
ویل : بابل کې د رومیانو جنګ ته درومو
چې جګړې نه راستانه شو بیا به ګورو
ښایي لاس د ګلبوېې په لاس کې درکړم
انتیوخوس د بابل زمکې دي نیولې
په دې جنګ کې مې اړتیا ده د کک ګورز ته
د رومیانو جنګ ته ولاړ شه زموږ زمریه !
د ګلبوېې ولور سوبه د جګړې ده
کک چې مست په جام د عشق د ګلبوېې و
له خپل ګورز سره روان د جنګ په لور شو
په خپل ګورز یې په لښکر کې وکړې لارې
له رومیانو نه یې وویستې کوکارې
انتیوخوس بابل کې مات د کک په زور شو
جګړه ګرمه وه چې دښته کې شوې دوړې
لکه راشي په بیدیا کې توپانونه
د ساکي کڅوالو نوی لښکر راغی
او رومیان تالا ترغې په تېښته ولاړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه وخت چې د جگړې دوړې پناه شوې
خونړۍ تورې چې تيکو کې بيا پوښ شوې
چې خولې او ينې گډې په اوبو شوې
د کڅوالو لوی سالار څروان روان شو
د فرهاد دربار و جوړ ستره کېږدۍ کې
کک دربار کې د فرهاد تر څنگ ولاړ و
چې څروان د خپل لښکر برخه وغوښته
د بريا په ميو مست فرهاد سر تاو کړ
په ډېر کبر يې څروان په سپکو سپک کړ
د ساکانو سپکاوي ته کک حيران شو
د څروان شخړه فرهاد سره اوږده شوه
کک غوسه و له کېږدۍ څخه راووت
ورځې تېرې د پارتيانو په بر ي شوې
خو کڅوال ساکان ستانه نه شول وطن ته
يوه ورځ يې يوناني لښکر رابېل کړ
سره يو ځای د فرهاد جگړې ته راغلل
د فرهاد کبر په سره بلا اوښتی
د ساکانو د کسات څپې وې تندې
فرهاد ناڅاپه نارې کړې چې کک څه شو؟
زما سالار ، ها پيل افگن سرتيری چېرې ؟
د وحشي کڅوالو خښم پارېدلی
د کک گورز ايله کړي ماته دا ډېره
هلئ څه شو، هلئ چېرې ، هلې وای وای
خو کک نه و ، نه يې ښه د قامت وه
نه يې سيوری سهمگين چېرې د گورز و
څوک استازی د کک راغی و فرهاد ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې سالار له خپل ټبر سره جنګ نه کړي
کړ د خپلو تربورانو قتل نه کړي
کړ ښوال بولي خپل هډ او خپله وينه
خپلو وروڼو سره جنګ ليونتوب بولي
خدای دې نه کړي توره سره په خپلو وينو
يونانيان چې د ساکانو ملګرتيا کړي
نو پارسيان د دې جګړې د ټينګې نه دي
ماته ګڼه په پارسيانو شوه بې ککه
د څروان چالاک سپاره په زغرده راغلل
د فرهاد له کېږدۍ ګرد چاپېر راتاو شول
مخامخ شول سرداران د دوه لښکرو
د څروان او د فرهاد د تورو شرنګ شو
له کېږدۍ نه ګرد چاپېر د جګړو شور و
د ساکانو يرغل تند لکه برېښنا و
اشکانيان وو هره خوا په ځغل په تېښته
شېبه وروسته شوې نارې، چې فرهاد ومړ
د څروان ها قهرجنې تورې وخوړ
د فرهاد پرې کړی سر پر نيزې هسک شو
د ساکانو لښکر خپل هېواد ته ستون شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووم سرود

شنه مانۍ د شين غمي په څېر ښايسته ده
په تالار کې د اغليو مرکه ده
د روښانې کيسه دلته رسېدلې
د زرينې سترګې ځير هغې ته ګوري
شين توتي په يو زرين قفس کې زانګي
د ساقيانو لاس کې دوه ښکلي جامونه
د زرينې زړه لا ډک دی له پوښتنو
تر جګړې وروسته کک څه شو؟ چېرته ولاړه ؟
ګلبويه څه شوه ؟ د کک مينه شوه څنګه ؟
شاه مېرمن روښانه بېرته راستنه شوه
ښه وروړاندې شوه ملکې زرينې ته
مخامخ يې سترګې ونښتې هغې ته
د زرينې پېغلتوب ته په کتو شوه
د هغې ښکلا يې ټوله کړه تر سترګو
لږ شوه موسکه ، مورنۍ خندا يې وکړه
ويل: کک را نه غی تر پايه معرکې ته
خدای خبر چې کک په کوم غره کې پناه شو
له پارتيانو او کڅوالو چېرته لرې
په کوم ځای کې يې و خپل خلوت جوړ کړی
هلته لرې په (تېسپون) (۲۹) کې جوړ ماتم و
هغه ښار چې و پلازمېنه د پارتيانو
د فرهاد بې سره تن يې ښار ته راوړ
په (تېسپون) کې واويلا شوه د پارتيانو
لوی دربار کې د فرهاد غوغا شوه جوړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اردوان، چې مشر زوی د مړ پاچا و
درباریانو پر تخت کېناوه پاچا شو
اردوان کک ته غوسه لکه ښامار و
د ساکانو د کسات لوړه یې وکړه
گلبویې و د غم تور کمیس اغوستی
خو کک نه و، نه یې نوم و نه یې نښه
یوه ورځ چې گلبویه وه د پلار بڼ کې
د ماښام تیاره ورو ورو راخورېدله
یو ناڅاپه له دیواله دروند غږ راغی
درب شو لوړ قامت ښکاره لکه د دیو شو
گلبویې د کک قامت تیاره کې ولید
کک له گورز سره راغلی و په پټه
ورو ورو راغی محبوبې ته ورنږدې شو
گلبویه په ډېره کرکه شوه ترې لرې
په څېره کې یې د مینې نښه نه وه
کک حیران و ، چې په مینه یې څه شوي ؟
داسې ولې نابلده ورته گوري ؟
کک ورو ورو د گلبویې خواته نږدې شو
گلبویه ورنه په کرکه شاته ولاړه
کک ویل : په زما د ژوند د مقصد لارې
ستا د مینې زور یم دلته راوستلی
څه دي داسې چې په کرکه راته گورې ؟
ستا په سترگو کې هغه مینه اوس نه شته
زما سمند د دې دیوال شا ته ولاړ دی
یم راغلی چې تا بوځم ساکستان ته
اردوان سره زما گوزاره نه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځه دواړه د فراه په لوري ولاړ شو
هلته لرې د ساکانو په هېواد کې
د یو نوي ژوند ډیوه کړو دواړه بله
ګلبويې ناڅاپه چیغه کړه : چې ورک شه !
ته زما د پلار قاتل یې دروغجنه
ته وحشي ، قوم دې وحشي، وطن دې شاړ دی
زه له تا نه تر اسمانه لرم کرکه
زه د پارس د هېواد ښکلې شهزادګۍ یم
ستا په شان مې مریيان ګرځي زرګونه
ته ګوروان ، د خیرن قوم یو ځناور یې
زه د پارس د تمدن د پرتم ننبه
ته د ګرځنده غوابه وو پادوان یې
زه او ته ؟ د خدای لپاره دا څه وایې ؟
ته زما د غلامۍ هم لا وړ نه یې
ته لا څوک یې چې زما د ژوند خاوند شې ؟
تا پاچا له خپل وحشي قومه قربان کړ
د جګړې میدان دې پرېښوده په تېښته
ته دې ورک شې ، قوم دې ورک وطن دې ورک شه !
هغه ورځې مې چې تا سره یو ځای وې
ما خوندونه اخیستل ستا له وجوده
مانا دا نه ده، چې تا سره به پایم
شاهزادګان د روم او مصر راپسې دي
ملکه به د بابل یا هندوستان شم
د ګلبويې په خبرو کک حیران شو
تر پښو لاندې یې زمکه شوه روانه
هسک اسمان یې پر سر تاو شو او راتاو شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وجود کې یې د اور بټۍ شوه بله
رانږدې شو، ګلبویه یې ونیوله
زه په تا باندې مین یم، ته زما یې
ستا له خولې نه دا خبرې د بل چا دي
یا خو بله یې زما ګلبویه نه یې؟
ګلبویې له ملا خنجر غلی را ویوست
ځان یې خلاص کړ په ډېر زور د کک له منګو
یو ناڅاپه یې خنجر پر زړه ورخښ کړ
کک ټپي شو، خو په زخم خبر نه و
ته وا جوړ د کک ټټر و له پولادو
د خنجر له ټپه راغلې نرۍ وینې
خو کک پټ زړه کې زخمي و له جفا نه
د ګلبویې له خبرو زر خنجره
د زلمي کک پر زړګي وو څرخېدلي
داسې زخم یې پټ روح کې و جوړ شوی
چې خبر هېڅ د ټټر په زخم نه شو
د کک زړه داسې مات شوی نن ماښام و
چې د ژوند پېټۍ پرې بار لکه ناکام و
کک کهزاد لکه هسک غر رانړېدلی
په ګونډو و راپریوتی په ژړا و
چې ناڅاپه شورماشور شو د ساتونکیو
د ګلبویې د پلار څو سرتیري راغلل
وتې تورې یې له تېکو تاوولې
پر کک یو ناڅاپه راغلل ګوزارونه
خو غوسې د کک وجود کړ لکه تیږه
یو ناڅاپه هسک راپاڅېده، ولاړ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرځې سترګې یې د وینو ډنډ کاسې شوې
خپل لوی ګورز یې په خپل موټي کې بیا ټینګ کړ
څو ګوزاره یې د ګورز ورباندې وکړل
د ساتونکیو مړي ټول سره انبار شول
زخمي کک لکه چالاکه شاهین والوت
پر دیوال له باغه واوښت او پناه شو
ګلبوېې لا بله چیغه کړې نه وه
چې سمند باندې له سترګو الونیا شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم سرود

د روښانې سترګې ډکې شوې له اوښکو
خو په سترګو د زرينې کې پټ شور و
شين توتي زرين قفس کې کريغه وکړه
د زرينې خيالات يې پريشان کړل
لکه څوک ناڅاپه پاڅيږي له خوبه
په شېبه کې يې دنيا ته پام ورواوړي
زرينه بېرته د کک دنيا ته ولاړه
د هغه د برخليک تصوير ته ځير شوه
بيا يې مخ واړاو روښانې شاه مېرمن ته
چې د کک له برخليکه ځان خبر کړي
تر هغې پيښې راوروسته کهزاد څه شو؟
چېرې ولاړه د ساکانو پهلوان کک؟
چېرې اوسي، څنګه پايي، اوس څه وايي؟
په هېلمند باندې جګړې څخه خبر دی؟
د ساکانو د يووالي په راز پوه دی؟
د اووه ګونو خېلخانو په هوډ پوهيږي؟
د روښانې په څېره کې د غم نښې
لکه نښې د ماښام راشي شفق کې
څه يې ووېل، رپېدلو شوندو لاندې
يو ځل بيا نږدې شوه خپلې مېلمنې ته
په ډېر درد يې د کک ژوند داسې بيان کړ:
له دې ځايه درې څلور کروهه لرې
د يو غره لمن کې جوړه يې کلا ده
کک يوازې د کلا ماڼۍ کې اوسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو ملګري يې ساتونکي د کلا دي
وفاداره غلامان يې خدمتګار دي
کک کلا کې ځان پخپله بندي کړی
له بزمونو او رزمونو توبه ګار دی
اوږده ږيره، اوږدې څڼې ، څېره ډوبه
کله ځان ته غشي جوړ، کله ليندۍ کړي
کله وباسي له وسپنې نه توره
د جنګي ګورزونو شوق ورسره ډېر دی
جوړوي درنې درنې تورې او زغرې
له هوما ډک ډک خُمونه ورته ايښي
ډک خُمونه تشوي خو زړه يې ډک دی
له غمونو، له ګرومونو او له کرکو
ګلبوېې لکه لړم پر زړه چيچلی
هره ښځه ورته شنه لړمه ښکاري
له کلا نه يې شړلي ټولې مينځې
ټولې ښځې جفاکارې ورته ښکاري
هوسبازې ، خطاکارې ورته ښکاري
نه څوک ګوري، نه څه اوري، نه څه وايي
بس يو ځلې مياشت کې ما غواړي کلا ته
سر زما پر زنګون کيږدي ښه وژاړي
وايي مورې ! زړه مې مات دی، روح مې ژاړي
له دنيا او انسانانو مې زړه تور دی
د دنيا له خوبرويانو مې زړه تور دی
هره ښځه راته توره بلا ښکاري
مورې ! ما ته تياره ټوله دنيا ښکاري
مورې ! يو ستا پر زنګون باندې ارام يم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا زنگون راته بالښت د جنت ایسي
ته هم ښځه یې، خو تا نه خپه نه یم
ته انسانه نه یې ، ته زما پرېښته یې
زما زړه خو انسانانو ځورولی
ما قسم کړی، چې ځو پورې ژوندی یم
بې له تا به د هېڅ ښځې نوم وانه خلم
د هېڅ ښځې مخ به نه گورم په سترگو
که خطا کې کومه ښځه یا کنیزه
زما کلا ته رانږدې په یو منزل شي
زما ساتونکي به یې وولي په غشیو
مړ بدن به یې په اور باندې اېرې کا
مورې ته خو پرېښته یې، انسان نه یې
ته ځانگړې یې، د نورو په شان نه یې!
کک ماشوم شي، زما زنگون باندې ویده شي
زه پرې ژاړم، لیونتوب ته یې کړېږم
زما هغه پهلوان، هغه سرتېری
هغه غر غوندې پیاوړی، ها ښاغلی
لیونی دی، هره ورځ خوري د زړه وینې
د دنیا لوی لښکر مشر پهلوان ته
گوره څه کانې وروکړې د چا مینې
هی ارمان زما له سترگو ورکه زویه
لیونیه هک حیرانه ککه زویه !

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهم سرود

ملکه زرینه ناڅاپه شوه پورته
تورو سترګو کې یې هیلې په ځلا شوې
په څېره کې یې د ټینګ هوډ نښې راغلې
د نازکو شونډو رنګ یې نور هم سور شو
په روښانې کې یې وګنډلې سترګې
په هوډمن غږ یې په لوړه داسې وویل:
زه ورځمه او له کک سره غږیږم
برخلیک یې په کلک هوډ وربدلومه
کک به بیا له خپل لوی ګورز سره راپاڅي
پیل افګن کک به په ننګ د هېلمند ولاړ شي
زه یې باسمه د کرکې له دنیا نه
زه یې بېرته انساني دنیا ته بیایم
تر دې وروسته پر همدغه ژمنه پایم
د روښانې په څېره کې ویره ترهه
حیرانتیا او ولولې په څپو سر دي
مېلمنې ته څه په برندو سترګو ګوري
لورې! دا دومره اسانه کار مه بوله
کک به رحم په هیچا باندې ونه کړي
ته واکمنه د سرلوړي ساکستان یې
خو د کک په نظر ته یې یوه ښځه
که لښکرو سره مل کلا ته ورشې
په یوازې به دې ټول لښکر تالا کړي
اوس ورتلل د کک کلا ته، مرګ غوښتل دي
د پړانګ کومې ته د لاس ننه ایستل دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

له زمري سره په غېږه جنګېدل دي
له نهنګ سره توپان کې اوښتل دي
د اورتون په سرو لنبو کې تاوېدل دي
پر سکروټو باندې ييلې پښې تلل دي
اژدها پهلوانۍ ته رابلل دي
سر د غره له لويو تيږو جنګول دي
ليونتوب دی، لوی ګړنګ ته ور ترپل دي
کک غوسه دی ، کک له ډېره جوشه ډک دی
د زخمي افعي په څېر په ځان تاوېږي
چې د ښځو يادون وشي نو خښميږي
يو منزل به لا کلا ته نږدې نه يې
چې پر تا به د تېرو غشيو باران شي
دومره لوی خطر مې نه لوريږي ګرانې
چې پر غم دې سيه پوش ټول ساکستان شي.
خو زرينه، هغه ښکلې ژمنه پېغله
چې رګ رګ کې يې تاوېږي ساکي وينه
مساګيت د تايمرېس انا له پښته
هغه لوړه کوچانۍ په قامت دنګه
په ښايست د تاووس خور، په زړه پلنګه
هو زرينه ملکه ، چې لرې ګوري
په افق کې يې ګنډلې تورې سترګې
په لوړ غږ يې خپله ژمنه کړه ورغبرګه
که ديوان مې مخه ونيسي په غرونو
که زمري په مخه راشي ډلې ډلې
که په لاره کې دوزخ لنبې وي
که د غشيو باران اوري له اسمانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به خامخا د کک لیدو ته ځمه
ولولې به یې په زړه کې پاڅومه
د هېلمند په ننګ و پت یې ننګومه
هغه اور چې یوې ښځې دی بل کړی
بویه مړ د بلې ښځې په لاسو شي
ها دوزخ چې د یوې په لاس جوړ شوی
یوه بله به یې جوړ د جنت باغ کړي
هغه کرکه چې یوې ښځې کرلې
عاطفه د یوې بلې به یې توږي
زه به کک ته دا په سپینو ټکو وایم
هره ښځه لکه ستا مور پرېښته ده
له ادمه تر دې دمه دا کیسه ده
که وفا ده، که حیا، مینه، ښکلا ده
همدا ښځه د دې ټولو سرچینه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم سرود

په زرنگ کې د زرينې دربار جوړ دی
د ساکي خېلخانو ټول مشران ولاړ دي
زرينې د خپل لښکر سالاران غوښتي
اوگزرياځ وايي : لښکر جنگ ته چمتو دی
د سپرو ، پليو ټوليو نيزه والو
د غشمنو، د تورزنو د ډال والو
پوره دولس منجنيق مو درولي
د هېلمند پر بند مو گرد راڅرخولي
بند ته لارې بندې کړې دي سرتېرو
د پارس خوا ته مو کوټوال دي استولي
اشکاني لښکر به واړه تار په تار کړو
خو پيلانو ته مو لا هم اندېښنه ده
کک ته پاتې مو د مرگ و ژوند کيسه ده
ملکه زرينه پاڅېده له تخته
د روښانې د ليدو کيسه يې وکړه
د کک کرکه او گواښونه يې بيان کړل
خپله ژمنه او وعده يې هم ښکاره کړه
ويل يې زه خپله ورځمه پهلوان ته
د هېلمند په ننگه ملا د کک تړمه
اوگزرياځ ويل : د ملکې عمر اوږد شه
زموږ ټولو ژوند دې ځار شي له واکمنې
د ساکانو خېلخانې منلای نه شي
چې واکمنه دې د کک کلا ته ورشي
ستا ژوندون د ساکستان د ژوند مانا دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

لښکر یو خوا، د لښکرو سرخېل بلخوا
د ولسونو سر ساتلی په پاچا دی
ستا ورتلل د کک کلا ته لوی خطر دی
کک سالار تر ټول لښکره زورور دی
که ساکي لښکر جګړې ته د کک ورشي
په خپل منځ کې په جګړه باندې اخته شو
لوی لښکر د اردوان به وړیا راشي
پر هېلمند باندې برلاسی به پاچا شي.
ملکې زرینې ښکلې موسکا وکړه
چېرې لرې یې ګنډلې وې دوه سترګې
په مرموز انداز یې وویل اوګزریاخ ته
بې لښکره ، بې ساتونکي، بې ملګري
بس یوازې زه ورځم د کک کلا ته
د کک ضد به ماتوم په خپله ژمنه
پهلوان حیرانوم په خپله کړنه
که زه راغلمه ژوندۍ ، نو ټول به ولاړ شو
د پارسیانو د لښکرو معرکې ته
که د کک ګورز مې پر سر باندې رامات شو
تاسو ولاړ شئ د هېلمند د پت جګړې ته .
چوپ ولاړ دی اوګزریاخ خپه حیرانه
د اووګونو ټبرونو ټول مشران هم
د ملکې ژمنه ډکه له خطره
خدای خبر چې ملکه به ژوندۍ راشي
ټول مشران خپلې واکمنې ته ځوریږي
ملکه ده د ساکي خېلخانو مشره
ټول په دې باندې راټول اووه ټبرونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدې جوړه کړه ټولنه د ساکانو
همدې کېنول مشران پر یوه غولي
دې په خپلو کې جګړې د دوی کړې بندې
دې شعور د ساکیوالې کړ روښانه
کوچاني ژوند نه یې ډېر ساکان کرار کړل
ډېرې زمکې او باغونه یې ودان کړل
دې ښارونه د ساکانو کړل اباده
د ملکې تایمرېس اروا شوه ښاده
زرینې د ساکستان بنسټ بنیاد کړ
له هېلمنده یې نهرونه ویالې وکړې
بُست . زرنګ یې سره وتړل په مینه
اوس چې ځي د خطر خواته زړونه لویږي
د ملکې عجیب هوډ ته حیرانیږي
دغه ژمنه لیونتوب ورته ښکاریږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوولسم سرود

مازيګر د پسرلي دی څه خاموشه
لويه دښته د فراه ده سبزه پوشه
هلته دلته کوشنۍ بوړبوکۍ تاو شي
ساراني ګلونه ونځوي ځان ته
لکه شوخه ډمه هسکه شي اسمان ته
ځای ځای غره کې ژېړ ګلونه زرغونه دي
د کک دنګه ډبرينه کلا لوړه
په برجونو يې ولاړ زلمي سپاهيان دي
د ماڼۍ په يوه لوی تالار کې ناست دی
د چنار په قامت لوړ غنمرنګ ځوان دی
تر ببرو وروځو لاندې زيړې سترګې
په سوچونو کې لاهو لکه بادبان دی
هر اندام يې لکه ډډ د يوې ونې
نرينه ښايست يې تېرله هره بريده
د هيبت او د ابهت يو ولاړ غر دی
تورو سترګو کې يې رګ د سرخۍ ښکاري
په څېره کې يې شوخ رم د هوسۍ ښکاري.
کک زلمی دی، کک دی ښکلی کک پياوړی
څه مغروره، څه سرکشه څه وياړلی
د خاموشې څېرې شاته يې رازونه
ګڼ غمونه، او د ژوند ډېر داستانونه
تورو سترګو کې يې ژوند وهي موجونه
د دربار ساقي يې شوخ يو مست زلمی دی
له پخوا نه يې ملګری د بزمونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

درباريان چې ټول له کک څخه ډاريږي
د ساقي په خوله پيغام استوي کک ته
کله ټوکې ، کله کړي خوږې خبرې
په خندا راوړي هوما نه ډک جامونه
نن د کک په وړاندې بيا ساقي ولاړ دی
وايي يه ستره سالاره ، زموږ مشره
گورز دې هسک د دوښمنانو پر سر اوسه
نن مې بيا د زرنگ ښار نه هوما غوښتې
يو خُم ډک له اريايي اصلي شرابو
په قُلقُل د صراحي تر غاړې راشي
په پياله کې د لنبې په څېر نڅيږي
د هوما له بوټي جوړ، چڼ له ململه
ها شراب، چې زما د کک ښنتن خوښيږي
کک لږ موسک شو، د ساقي په دې خبرو
ساقي بيا د څه ويلو زړه پيدا کړ
وېل : د دوبي په تودو او لوړو شپو کې
هومايي ساکي زلميان په غرو رغو کې
د هوما شيره له گلو څخه باسي
د ساکي زلميو پيغلې معشوقې دي
له بامونو نه اسمان ته په سلام وي
عاشقانو ته په مينه پيغام ليږي
د سپوږمۍ د راختو شپېو ته وايي
په خوږو مهينو ژبو دا بدلې :
((سپوږميه کړنگ وهه راخيژه
يار مې د گلو لو کوي گوتې ريبينه)) (۳۰)
د ساکانو نجونې مستې نخره بازې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښایست لکه کوترې په خوی بازې ...
یو ناڅاپه کک غوسه شو او رانېغ شو
پر ساقي یې سترګې توندې کړې را برګې :
ما ته مه ستایه ښایست ښکلا د ښځو
ته پوهیږې، چې مې زړه ډک دی له کرکې
ته ساقي یې ، له هوما سره دې کار دی
ستا یې څه، چې راته ستایې پردۍ نجونې ؟
که دې بیا وه خوله لړلې په اپلتو
نو له سرو سکروټو ډکه به دې خوله کړم
د خپل مرګ تورې شپې به درپه زړه کړم
ساقي غلی شو پر خوله یې لاس کړ پورې
کک بیا ډوب شو ، د فکرونو په څپو کې
یو سپاهي په دروازه کې رابښکاره شو
په ادب او په تعظیم یې داسې وویل :
زموږ سالاره ! زما عمر دې هم ستا شي
له زرنګه یو لوی خُم دی چا راوړی
کوم غلام د یوه اوښ په شا راوړی
ساقي پاڅېده، چې کار د خُم سنبال کړي
ویل : دا د ساکستان اصیل شراب دي
تر دې ښه هوما به نه وي په جهان کې
د سالار د خلوتونو غم به مات کړي
ځم چې خُم تر میخانې د ماڼۍ یوسم
د سالار په نامه ښکلې ډالۍ یوسم
په پرتم له ځایه پورته پهلوان شو
لاس یې پورته کړ ساتونکي ته چې ولاړ شه
بیا یې وویل : ساقي ته چې خُم راوړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه دي نوي، په دې خُم کې چې يې ستايې؟
دا د کومې زمانې اصيل هوما دي ؟
چې يې داسې رسېدو ته په خندا يې ؟
راوړه خُم ، چې د هوما عطر يې نوش کړو
له خاطر څخه مو ورک د غم خروش کړو
زه به ووينم چې دا څرنګ هوما ده
جوړه کړې چې پرې تا داسې غوغا ده.
ساقي ووت، چې خُم راوړي د شرابو
د کک زړه کې نوې تنده پارېدلې
له زرنګه د راغلي خُم هوما ته
ګوره، هه! که مې د غم لښکر تالا کړي
که مې ژوبل زخمي زړه ته ټکور راکړي
که ستومانه روح ته لږ تسلا راکړي
ځوان ساقي به په سوغات ونازومه
تږی زړه به په ډک خُم خړوبومه
څو کسانو د تالار دروازه وا کړه
عجيب خُم يې کجاوه کې رانيولی
دومره لوی خُم کک پخوا نه وليدلی
سينګارشوی په غميو، په رنګ ښکلی
ميناتور پرې د ګلونو انځور شوی
لاژوردي رنګ ګرد چاپېره پسوللی
په احتياط راروان کړی غلامانو
د کک سترګو يې ښکلا و نازوله
د زړه اورته يې سره چينه موندله
خُم يې راوړ مخامخ يې کک ته کېښود
د ساقي سترګو کې پټه څه برېښنا وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساقي ډېرو ولولو پسې اخیستی
خوشالي هم اندېښنو پسې اخیستی
چې هوما به د کک خوښه شي که نه شي
خدایزده چا ده را لېږلې له زرنګه
دا د کوم یوه اشنا د لاس ډالۍ ده
د سالار د روح زخمونو ته پټۍ ده
ساقي بیا د خپل بادار درناوی وکړ
په ستاینه د هوما یې بیا خوله واکړه
د بادار عمر دې اوږد شي تر ابده
له زرنګه د استازي پیغام دا و
له ملګریو، یو ملګري د سالار کک
را لېږلې دا ډالۍ تاته ځانګړې
چې په خپل بختور لاس یې سرپوښ وا کړې
لومړنۍ وړمې یې پورته په نڅا کړې
کک حیران دی دې عجیبې معما ته
کوم ملګری مهربانه دومره ډېر دی
چې یوازې یې په یاد، له ټولو هېر دی
دا د ښکلي ذوق خاوند ملګری څوک دی
د هوما په خوند مین ښاغلی څوک د ی
پر خُم ایښی لوی سرپوښ دی د سرو زرو
پرې راتاو دی مهر و موم د څو شاهپرو
کک ګام پورته کړ او خُم ته ورنږدې شو
په ځیر ځیر د ښکلي خُم په ننداره شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسم سرود

لوی خُم ایښی دی د کک تر مخې ښکلی
د فانوس ځلا یې ډېر باندې ځلیږي
لمر د غرونو شاته ورو ورو پناه کیږي
ماښام لنډ دی او د کک خاطر خمار دی
نوي خُم نوې هوما ته یې تلوار دی
لاس یې ورو ورو پر زرین سرپوښ راوکېښ
د شاهرپرو مهر وموم یې په ځیر پرانیست
د سرو زرو پر صفحه رڼا پرقیږي
چلچراغ د فانوسونو پرې وریږي
د کک سترګې ځلبلا د زرو یووړې
د خُم سر یې ترې راواخیست ورته ځیر شو
د هوما عطر یې هېڅ تر مشام نه شول
د خُم خولې نه د سپرلیو وږمه راغله
نوي عطر، څه خواږه ، اوه! څه زړه وړونکي
د سنځلو د ګلونو په شان عطر
نه ! د اصلو ګلابونو په شان عطر
د نرګس یا د چنډڼو یا د عودو
د پېغلوټو ګریوانونو په شان عطر
کک حیران شو، کک ساه ووېسته ژوره
له ډېر خونده سترګې پټې د سالار شوې
یو ناڅاپه د خُم منځ نه څوک راپاڅېد
د دې عطرو د موجونو په څېر ښکلې
د سپرلیو او ګلونو په څېر ښکلې
خُم نه ووته وږمه د جنتونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه راشي مېلمنه له جنتونو
مېلمنه د ادمزادو په خېر نه ده
خدای په خپلو گوتو نقش د دې ایستلی
د هوس له سپین مرمره یې تراشلی
د دې ښکلې له گریوانه عطر اوري
سپینه غاړه یې د مشکو صراحي ده
راوتو کې مخ په مخ شوه پهلوان ته
د کک تود نفس یې ځپ ورکړ گریوان ته
د دې پوست بدن یې خوږ په شونډو تېر شو
د شیدو په جام کې پاڼې د گلابو
داسې سپین کې گلابي مخ ور ښردي شو
پهلوان یې د جنت هوا ته بوته
یو نفس یې بیا د ژوند سبا ته بوته
سترگې پرانیستلې کک ، شاته یې خېز کړ
د ښکلا بله لنبه یې مخ ته راغله
خدای په څه هنر وه ښکلې جوړه کړې
د خدایي هنر جلوه یې مخ ته راغله
تورې زلفې یې ول ول پر سپینو ولیو
هر اندام یې لکه موج د پسرلیو
کک تَرور شو، کک نه وار وپار خطا شو
یو ناڅاپه د ښایست په تماشا شو
خُم نه ووتله، تاو لکه لنبه شوه
ملکه زرینه بله شوه، ډیوه شوه
یو زرین نازکه تاج یې پر سر ایښی
مخامخ پرې سور یاقوت لکه سکروټه
ښکلې سترگې یې چینې وې د رازونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هسکه غاړه لکه تکه سپینه بته
په اوبرنگه اسماني جامو پوښلې
لکه لویږي شرشره پر سپینه بکره
تر نازک کمیس یې هر اندام ښکاریږي
د هوس زلزلې راشي چې خوځیږي
دا نازک بدن هوا باندې خوریږي
موج په موج د مینې ترېو ته لړزیږي
سپین بدن، تر نیلي رنگې جامې هاخوا
چې ښوریږي، نو خوړل کوي د زړونو
چې قدم واخلي او ښکلې ادا وکړي
هره خوا خپې خورې شي د عطرونو
غواړي کک، چې دې ښکلا ته په گونډو شي
مست هېلمند شي، ورته راشي، په خپو شي
کک راگیر دی په درې رنگه ولولو کې
ویره ، کرکه ، حیرانتیا کې سرگردانه
دومره ښکلې یې پخوا لیدلې نه وه
د پارس ښکلې، د یونان او روم نازکې
لکه مینځې د دې ښکلې مېلمنې وې
دا سهاکه د دنیا د ښکلو میره
له بابله رانیولې تر کشمیره
ناڅاپي د خُم له منځه ؟ دا څه چل دی
څنگه راغله ، څه به وایي، څه به غواړي ؟
په یوه شېبه کې سل زره پوښتنې
ساقي پر مخې پر زمکه ورته پریوت :
د ساکانو ملکې سترې زرینې !
ستا قدم دې زموږ ماڼۍ ته بختور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساکستان، چې پر تا وياړي پر تا پايي
ستا بريا دې سر لوړي د ټول ټبر شي
دروازه کې درې ساتونکي په تعظيم شول
مګر کک لاهسې هک و پک ولاړ   و
هېڅ باور يې پر نظر پر سترګو نه شي
يوه پېغله ځنګه راغله زما مانۍ ته ؟
دومره زړه ، دومره جرئت يې ځنګه وکړ؟
که زرينه وي ، که لويه ملکه وي
که واکمنه د څلور کونجه دنيا وي
هېڅ ښځمنه زما کور ته راتلای نه شي
د دې غره له هوا ساه ايستلای نه شي
عاقبت د ښځينه وو دلته مرګ دی
وروستی غږ يې له همدې غره نه راغبرګ دی.
ملکه زرينه ځير ځير کک ته ګور ي
د سالار ښکلې ځوانۍ ته فکر وړې
لوړ قامت، ځېړه ښکلا او زرځې سترګې
ملکې تر دې پخوا ليدلې نه ده
نرينه ښکلا تر دې بريده زړه وړونکې
تورې ځنې يې لام لام پر مخ چارپېره
غنمرنګه ، لکه هسک شمشاد يې ونه
لکه ښه روزلی اس ، چست اندامونه
لکه دوه پولادي ډاله يې سينه ده
د پياوړو مټو پلې يې وسپنيزې
د ځوانۍ فصل يې اوس په رسېدو دی
مېړنتوب يې په رګ رګ کې په څپو دی
ګلبويه په بخت سپېره په عقل خامه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې یې داسې نومیالی ښکلی خپه کړ
د ساکۍ وینې ځلا یې مخ کې وینم
ملکه روښانه ډېره ده نېکمرغه
چې یې داسې زوی روزلی په لمن کې
زما زړه کې یې څه نوی شور راویښ کړ
په یو ځل لیدو یې څه کانې راو کړې
چې یې داسې پټ احساس په زور راویښ کړ
ټال د خیال کې زنګېده ښکلې زرینه
چې ناڅاپه د کک غږ کړله راویښه
کک د تالندې په څېر په غورهار شو
په غوسه یې گورز راپورته کړ له زمکې
خو له ځایه یې یو گام وړاندې رانه غی
غریو نیولي غږ یې شور په تالار گډ کړ :
تا ته چا ویل ، چې راشه زما ماڼۍ ته ؟
دلته ښځې او دیوان راتللای نه شي
د پیریانو شیطانانو لار تړلې
هم ارواوې د اسمان راتللای نه شي
عاقبت د ښځینه وو دلته مرگ دی
وروستی غږ یې له همدې غره نه راغبرگ دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلسم سرود

گورز په لاس او خښمېدلی کک ولاړ دی
له غوسې نه رېږدېدلی کک ولاړ دی
خو زرینه ، څه ارامه څه بېغمه
په ښایسته شونډو نرۍ موسکا ولاړه
واه ! پتنګ ته د لنبې نڅا ولاړه
د غنچې په شان یې ښکلې خولګۍ واکړه
له خوږو شونډو یې شات و ګلاب توی کړل
ورو یې پیل په پسته ژبه وینا کړه :
زه پوهېږم ، دغه ګورز د غره په شان دی
هر ګوزار یې یو لښکر ته لوی توپان دی
دغه ګورز به پر پیلانو پورته کیږي
پر هاتیانو یا د یوانو پورته کیږي
دا د پیغلې مېلمنې لپاره نه دی
د زرینې بې وسلې لپاره نه دی
زه پوهیږم، چې ستا زړه یې زخمي کړی
ستا ژوندون یې په تیارو کې دی ډوب کړی
د نړۍ نیمه تیاره خوا یې درکړې
ته یې داسې په خپل ژوند پورې حیران کړې
چې دې هېر ښېګڼه ، هیله او وفا کړل
خبر نه شوې، چې تیارې نیمې دنیا نه
هاخوا نیمه دنیا نوره رڼا ورځ ده
هلته مینه ، هلته سوله ، هلته ژوند دی
له انسان سره د بل انسان پیوند دی
نیمه نوره دنیا تکه سپینه مینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اوبو په ځېر روانه پاکه سپینه
زه راغلې یم تا هلته ورولمه
له دې تکو تورو شپو نه دې باسمه
ستا د غره په ځېر گورز زما د سر نه دی
او نه ته دومره بېوسه پهلوان یې
چې پر ښځو د خپل گورز تنده سړه کړې
دغه گورز د دوښمنانو سر ته بویه
د پیلانو زنځیري لښکر ته بویه
ستا دوښمنو اشکانیانو ملا ترلې
چې لوی بند د ساکستان مو را ویجاړ کړي
ستر زرنگ رانه نیزونو باندې یوسي
د هېلمند اوبه روانې په بلخوا کړي
ساکستان په تنده وچ لکه بیابان کړی
د هېلمند بهیر د پارس په خوا روان کړي
د ساکانو اووه تږره یو ځای شوي
چې په ننگه د هېلمند جگړې ته ورشي
زموږ ویره له لښکرو څخه نه شته
اندېښنه د سل پیلانو د لښکر ده
زموږ اسونه ارابې یې د جنگ نه دي
پیل افگن کک له دې هرڅه نه خبر دی
د پیلانو جنگ ته تا سر لښکر غواړو
د هېلمند په ننگه تا نه اشر غواړو.
ملکې چې دا خبرې په پام وکړې
غځونې یې راښکونکې اندام وکړې
خپل زخمي ښکار ته نږدې په ناز ادا شوه
د عطرونو په څپو نوې هوا شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کک یې اوري، لکه بوت خاموش ولاړ دی
د زرينې مرکه یې د روح تل ته
د اوبو د موسیقۍ په څېر بهيږي
د زرينې ښکلی مخ یې مخامخ دی
دومره لنډه ده ولاړه ورته ښکلې
چې وږمې یې د نفس پر ده لګيږي
د یاقوتو غاړه کۍ یې پر سینه ده
هر نفس پستو څپو باندې ښوييږي
کک د دومره ښکلا زور ته نور ټینګ نه شو
د راښکونکي بدن شور ته نور ټینګ نه شو
ورو یې ګورز له لاسه وښوييد مخ ښکته
خو نارامه دی، غوسه دی او لا ريږدي
یو ناڅاپه یې د غږ تالندې ګړز کړ :
د دنیا نیمه تیاره، چې زه په کې یم
بس همدا زما د هستۍ پټه مانا ده
په تیاره کې به اوسېږم ترڅو مړ شم
ما ته مه رایادوئ، دنیا روښانه
که په هغې نیمایي رڼا دنیا کې
ښځې و نجونې هم اوسيږي، نو دوزخ ده
د ښځمنو په صفت مې باور نه شي
دوی نه تمه د وفا کولای نه شم
پر هغه لښکر به څنګه باور وکړم ؟
چې یې مشره یوه ښځه وي کمزورې
د هغې جګړې میدان ته څنګه ولاړ شم ؟
چې سپاره یې د مېرمنو په بولۍ ځي
د زرينې په اواز کې بدلون راغی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ځل لړ په قهر جن انداز غږېږي
په څېره کې یې جدیت ښکاري له ورایه
زړوره، د هوسۍ په څېر خرام کړي
کک ته مخامخ درېږي، داسې وایي :
هو، د ښځې په بولۍ به ځي جګړې ته!
هر سرتیری یوې مور دی زېږولی
هر سالار ته یوې ښځې عشق ښوولی
لښکر ټول د خپلې مور په مینه مست دی
د وطن مینه په شان د مور د مینې
د وطن اوبه، شیدې د مور د تن دي
لکه ته چې خپله مور پرېښته بولې
هر انسان ته خپله مور همداسې بویه
د یوې ښځې جفا، د ټولو نه ده
ټولې ښځې د ګلبویې په څېر نه دي
ګلبویه پر خپل دریځ بې وفا نه ده
ګلبویې خو ستا زړه ځکه دی مات کړی
چې د خپل هېواد غرور ورنه مات نه شي
ستا د عشق دنیا یې ځکه ورانه کړې
چې اباده کړي دنیا د خپلو خلکو
پر هغې تر خپله ځانه ټېر ګران و
ستا ټېر یې ځکه ستا تر مخې سپک کړ
وفاداره خپل وطن ته تر تا ډېره
ګلبویه، د خپل وطن لویه اتله
د هېواد په مینه مسته شهزادګۍ وه
ته یې ځکه له خپل څنګه یې شړلی
عشق د ولس او خپل هېواد هغې نه زده کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننګ پر خپلو خلکو یاد کړه له هغې نه
د هغې کرکه له تا نه بل څه نه ده
د پارتیانو ګټې خنډ وې د دې مینې
تا چې توره پر ساکانو پورته نه کړه
د هغوی کرکه له دې ځایه پیلیږي
هغه څوک چې له خپل ولس سره جنګیږي
بس هغوی به پر پردی کاسه لوییږي
ته هغې ته شوې پردی هغې شېبې نه
چې کښوالو سره جنګ نه دې سر تاو کړ
تا د خپلو خلکو مینه کړه ترې غوره
په هغه شېبه دوښمن شوې د ګلبوېې
هغه څه چې تا دي کړي، هغې وکړل
هر یوه د خپلو خلکو ننګه کړې
تر دې منځه ستاسو مینه نامراده
تر دې منځه د هېواد مینه شوه کرښه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوارلسم سرود

کک دی هېښ، کک دی د فکر سپلاو وړی
څه هوښیاره ، څه جراره ده زرینه
ما خو داسې پېغله هېڅ لېدلې نه ده
سل حکمته یې په هر ټکي کې نغښتي
په ښځمنو کې دا دومره عقل و پوهه ؟
دا به ښځه نه وي، دا به پرېښته وي
نه نه ښځه ده ، زما د مور په څېر ده
پرېښته خو ما ته خپله مور هم ښکاري
دا دوهمه پرېښته، له کومه راغله ؟
کک د سترګو له کونجونو ورته ګوري
تلوسې یې بیا په زړه کې راپاڅیږي
یو ځل بیا ستر پهلوان خبرې پیل کړې
خو دا ځل د تېر په څېر په غوسه نه دی
څه ارامه یې د غږ درنې څپې دي :
بیا د هغې بېوفا نوم راته مه اخله
زما کرکه د ګلبویې له نامه شي
مینه کار نه د حکمت ده، نه د عقل
مینه زړه غواړي او زړه خو لوی پاچا وي
د زړه مینه کې هېواد و خلک نه شته
زړه خو ړوند وي ، بس یوازې جانان غواړي
اردوان پاچا پخوا زما دوښمن و
ان د پلار په پاچاهۍ کې یې وه کرکه
ګلبویې تر هغې ډېره کرکه وکړه
په تېره چاړه یې خوړ زما ګوګل کړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د ژبې د چاړې ټپ یې ژور و
دغه ټپ زما په زړه کې لا تازه دی
ملکې د کک ور غوځې کړې خبرې
د نامتو پهلوان لنډ ځواب یې ورکړ:
د گلبوېې مینه نه وه د زړه تل نه
له اوله یې دوستي په بل غرض وه
ستا له مټو یې ساتنه د پارس غوښته
ته یې لومه د خپل حسن کې ساتلې
ته یې جال د خپل ښایست کې وې نیولی
جنگولې یې د خپل وطن لپاره
چې مراد یې نور له تا اخیستی نه شو
بس هغه شېبه یې پرېښودې په لاره
تا ریښتینې مینه هېڅ لیدلې نه ده
تا له زړه مینېدل کله لیدلي ؟
د وطن د مورنۍ مینې په خوند دې
په ټوپونو خپل زړگی نه دی لیدلی
د هېلمند له مستانه څپو دې چېرې
د روح جام په شور و شر نه دی ځښلی
ته د خپل ټبر په ننگ جگړې ته ولاړ شه
د خپل ورور د خپل هېلمند ساتنه وکړه
ته د خپل ولس پر سر د ویاړ جوغه شه
چې ساکي نجونې دې یاد کړي په بدلو
چې د پېغلو په لنډیو کې اتل شې
هغه وخت به پوه د مینې په مانا شې
د ساکي نجونو د زړونو به پاچا شې
ایله پوه به د ښځمنو په درنښت شې

(c) ketabton.com: The Digital Library

موروللي او خور ولي به درښکاره شي
هره ساکه به د خپلې مور په شانې
پرېښته پاکه سپېڅلې در ښکاره شي
دغه کرکه به دې زړه څخه ستنه شي .
ښځه مینه ده ، د مینې سرچینه ده
ښځه ژوند ته یوه ښکلې بهانه ده
هو هو ښځه نیمايي رڼا دنیا ده
د هستۍ او د ژوندون ښکلې مانا ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پینځلسم سرود

شپه پخه ده، د ماڼۍ تالار روښانه
لا د کک او ملکې تر منځه شور دی
زرینه لا هڅوي اتل جګړې ته
چې خپل ګورز سره پیلانو ته قیامت شي
چې ساتونکی ساکستان کې د لوی بند شي
خپلخانو سره ملګری د هیلمند شي
خو د کک په زړه کې پټ قیامت جوړ دی
هم غوسه دی، هم خپه دی هم خوشاله
عجیبه ده، هغه تېر هوډ یې مات شوی
یوه ښځه یې ماڼۍ کې ده ولاړه
خو وژلو ته یې لاس نه پورته کیږي
دغې پېغلې خدایزده څه کوډې پرې وکړې
چې دی چوپ ورته ولاړ دی، دا غرېږي
د کک روح کې زورور توپان الوتی
په عجیبه کشمکش کې راګیر شوی
یوه ښکلې یې د ژوند لوري ته بولي
خو بلخوا ښامار د ضد، کرکې ولاړ دی
خپل زندان کې یې د بند لوري ته بولي
اضطراب د کیچه‌مار په څېر ترې تاو دی
نیم تیاره جهان ته ولاړ شي، که رڼا ته
پټ شي، ورک شي ؟ که راووځي دنیا ته ؟
زړه نازړه له پټ توپانه سر راباسي
په لړ قهر ملکې ته داسې وايي :
هم له رزمه، هم له بزمه نور ستومان یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غمونو او دردونو یو جهان یم
له انسانه د وفا تمه مې نه شته
له ژوندون څخه مې یو مخ زړگی تور دی
ما د جنګ په باټو مه ننګوه ګوره
ما ته نوم د ښځې مه اخله په ژبه
زه د خپل روح په توپان کې داسې ګیر یم
چې اخته د ځان خوړلو په شوګیر یم
پټ توپان دي زما په زړه کې راویښ کړی
تا خپل ځان سره په جنګ یم اړولی
بوړبوکۍ د نوي شور کې اوس راګیر یم
هو! یا نه ! ځواب اوس نه شم درکولی
ښه به دا وي، چې اوس ولاړه شې له مانه
زغم مې مه ازمویه نور ، یم پریشانه
ښه به دا وي چې اوس پاتې شم یوازې
غوره دا ده چې بې زیانه شې روانه
زما ساتونکي به ملګري درسره شي
زما سمند به دې تر خپله ځایه یوسي
ما بس خپلې دنیاګۍ کې ، ځانته پرېږده
تر دې ډېر به سړیتوب رانه ونه شي
هسې نه کوم لیونتوب راڅخه وشي
خو زرینه خپل زخمي ښکار ته نږدې شوه
په مکیز ادا یې داسې ورته وویل :
نه مې ستا سمند په کار دی نه ساتونکي
زه یوازې وم راغلې، ځم یوازې
زما وروستۍ خبره واوره پهلوانه
اردوان دی راروان له خپل مکانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تیپسون کې د لښکرو په چار بوخت دی
سل پیلان یې ټول تړلي په زنځیر دي
زموږ ښارګر یې هر ې چارې ته په ځیر دي
بله میاشت کې چې سپوږمۍ د ثوارلسم شي
د فراه پولو ته دوی رانږدې کیږي
موږ یې مخه د فراه دښته کې نیسو
زموږ جګړه به له همدې ځایه پیلیږي
پیل افګنه ! پهلوانه ! چې ته راشې
له خپل ګورز سره به تندر او بریښنا شې
تور قیامت به د پیلانو پر لښکر شي
د پارتیانو لوی پرتم به در په در شي
د هیلمند رنې څپې به ټپې وایي
ښکلې پیغلې د ساکانو به تا ستایي
بله میاشت، چې ثوارلسم سپوږمۍ شي بره
زه به دښته د فراه کې یم په تمه
ستا به لاره په خوږو سترګو څارمه
د ساکې پرتم ملاتړ ته دې بلمه
ستا وجود کې ده ساکې اتله وینه
راولې دې خامخا د هیلمند مینه
اوس نو ځمه تا په خدای سپارمه ګرانه
پهلوانه ! د ساکانو قهرمانه !

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپاړسم سرود

بیا د کک راپاریدلې وسوسې دي
ولولې دي ، پټې پټې تلوسې دي
نابللې مېلمنې بیا لیونی کړ
په یوه شپه کې یې جوړ ترې بل سړ ی کړ
کک د نویو احساساتو په ټال زانګي
د ملکې زرینې ښکلا لوټلی
یو ځل بیا یې زړه نرۍ نرۍ تخنیږي
دا زړګی څه بوالهوسه ملامت دی
کله دلته کله هلته مینیږي
د ګلبوېې د بېلتون غم لا تازه دی
چې د بلې په پیکې پورې زنګیږي
خو دا ځل خبرې نورې کیسې نورې
تش مین د زرینې په ښکلا نه دی
دغې پېغلې یې په روح کې ویښه کړې
د هېواد او د ټبر نوې جذبه ده
دا ځل مینه د هېلمند او ساکستان ده
دا ځل عشق د یوې بلې خوږې مور دی
د غیرت دی هم د ننګ او د پېغور دی
دا ځل نورې مینې ډېرې زورورې
د دوښمنو له تور نیته اندېښنه ده
د ګلبوېې او زرینې توپیر ډېر دی
شهزادګۍ وه بوالهوسه، دروغجنه
پوهه لږه، کبرجنه، په زړه سخته
خو ملکه زرینه په سیاست پوهه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ټبر پر درد دردمنه ، لږ مغروره
د هېلمند په اوبو وتې ملا تړلې
د ساکانو د يووالي ارمانجنه !
زرينه يوازې ښکلې پېغله نه ده
زرينه يوه هوښياره ملکه ده
ښايي دا به جاذبه د ګډ ټبر وي
ښايي دا به وي خپلوي د ګډې وينې
ګلبويه په وينه بل څوک وه پردی وه
اه! د مينې او د وينې څه توپير دی
ما ګومان کړ چې ډېر لوی انسانيت دی
په دې منځ کې به د وينې خپلوي نه وي
قوميت به انسانيت کې نه ځايېږي
عشق به نه پېژني پولې د خپلويو
ما ګڼله، چې تر هر څه زوروره
له انسان سره د بل انسان ده مينه
عاطفه به نړوي د ټبر پولې
ما ويل هر انسان به ګران په بل انسان وي
هی ارمان چې داسې نه ده، داسې نه ده
هر انسان ته خپل ټبر تر نورو ګران دی
دا مې وليدل چې څنګه يوه پېغله
ځاروي تر خپلو ګټو خپله مينه
قرباني کړي خپل مين تر خپل هېواده
وژني خپله عاطفه د ټبر مخ ته
څومره سخته، څومره ستوغه دا پوښتنه
يو خوا مينه د هېواد او د ټبر وي
بلخوا عشق لکه معبود د زخمي زړه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې دواړو تر منځ کوم يو رااخلې
ګلبوېې په کې هېواد و ټبر واخيست
اور يې پورې د خپل زړه پر دنيا ګۍ کړ
زه يې وشړلم زړه او حافظې نه
خو زرينه خدايزده راغله له کوم ځايه؟
يو ناڅاپه يې بدل زما جهان کړ
زه يې وويستم له پوچې دنياګۍ نه
زه يې راوستم له ځانه بېرته ځان ته
خوبولی، ليونی او مستانه وم
زه يې ډوب کړم د هېلمند سړو اوبو کې
يو ناڅاپه يې له ضده رابهر کړم
کړم لاهو يې د يو بل عشق په څپو کې
زه يې راوستم او بېرته يې سهاک کړم
د هېلمند په ننګ يې پورته کړم له زمکې
د هېواد په عشق يې ښکته کړم اسمان نه
زه يې بېرته پر پښو ودرولم
يو ځل بيا يې مخامخ کړم و دوښمن ته
د عشق نوی شور يې ويښ کړ زما په روح کې
يو ځل بيا يې هيله من کړمه ژوندون ته
پر دوه لارې يې حيران يم درولی
نن څه وکړم او سبا ته چېرته ولاړ شم؟
چې بل ځلې څوار لسمه سپوږمۍ خيژي
چې د تورو شرنګی پورته شي فراه کې
د هوما د خُم تر څنګه غمجن کينم
که ګورز واخلم د هېلمند په ننګ ولاړ شم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه لسم سرود

آه! چې عشق څه زورور توپان د روح دی
اوف، چې مینه څه کوډګره سره بلا ده
ملکه هېڅ وخت نارامه داسې نه وه
بې هېلمنده، بې هېواده، بې له خلکو
هېڅ یو شور یې په زړګي کې کله نه و
خو اوس بل ډول خوبونه پریشان ویني
څه زړه وړونکي، څه خواږه خوبونه
لومړی ځل یو نارینه ورته خوږ ایسي
لومړی ځل دی چې یو څوک یې خیال کې ګرځي
ملکه له څه مودې بدله شوې
پرځان پام کوي، سینګار یې ډېر خوښیږي
تر پخوا یې خلوت زیات دی، وي یوازې
کله کله بس له ځان سره لګیا وي
کله سره شي، کله پټه موسکا وکړي
کله کله لوړ قامت پر سمند ویني
چې یې څنې پر سورلی باد ته نڅیږي
د یو چا عجیبو سترګو ترې خوب وړی
د یو چا له غوسې ډکه څېره ګوري
قهرجن کاته د چا یې رایادیږي
یو ناڅاپه ځان راویښ کړي، هرڅه هېر کړي
غواړي ببرته خپل جهان ته راستنه شي
دا هرڅه تش لیونتوب ورته ښکاره شي
بیا هېلمند وي، بیا وطن وي، بیا ساکان وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا جگړه د ساکستان او اشکانیانو
بیا پیلان د اردوان تر مخې راشي
تر جگړې پورې یوځو ورځې دي پاتې
اوګزریاڅ د لوی لښکر چارې سنبال کړې
د غشمنو، د ډال والو، نیزه والو
د څلوېښت زره سپرو، د ډېرو پلیو
د لرګینو لویو لویو منجنیقو
د ساکي خېلخانو ټول سالاران غونډ دي
شور و زوږ یې د جګړې پر څرنګوالي
د ساکي مېړمنو لوی لښکر راټول دی
ورسره د اوبو ژی او تنورونه
تېره کړي واستاکارو نیزې غشي
ټکېدلې اور کې پلنې تېرې تورې
د سرتېرو کوزړی له هوما ډکې
ملاوستنیو پورې ځوړندې پیالې دي
اوګزریاڅ د ټولو چارو ډاډ ورکړی
بس یوازې د پیلانو کیسه پاتې
کک به راشي که به رانه شي جگړې ته
ټول لښکر سره دا لویه اندېښنه ده
لښکر څه چې د ساکانو اووه ټبره
لارې ګورې، ګوندې راشي پهلوان ستر
لا خبر د هو! یا نه ! راغلی نه دی
پیل افگن کک لا یوازې دی مانۍ کې
څوارلسم د میاشتې ورو ورو نږدې کیږي
د فراه خواته لښکر سبا کوچیږي
ولولې دي په څپو د ټولو زړو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا جګړه د مرګ وژوند لویه جګړه ده
د هېلمند اوبه خو ژوند د ساکستان دي
اردوان دی راروان چې هېلمند لوټ کړي
ملکه د اندېښنو څپو لاهو کړه :
کک به راشي د پیلانو دې جګړې ته ؟
مورې به ناڅاپه راووځو په فراه کې
د بند لاره به کړو بنده په پارتیانو
پیل افګن که پیلان دلته په ګونډو کړي
اردوان به له فراه څخه تېر نه شي
د هېلمند څپې به ځي په خپل بهیر کې
ساکستان به وي سمسور په شنو باغونو
ان له بُسته تر زرنګه به بیلیړي
ډېر لیښتي، لویې ویالې له شنو نهرونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتلسم سرود

د فراه پراخه دښته لکه رغوی
بېگاه شپه د ځوارلسم وه، سپوږمۍ سپينه
اوس سهار دی، خو لا لمر ختلی نه دی
د لويديځ خوا ته وړې ټيټې غونډۍ دي
د غونډيو ترشا، لرې په افق کې
د اسمان خواته نرۍ دوړه ښکارېږي
ختيځ خوا ته، يوه هسکه پرښه باندې
د ملکې زرينې کېږدۍ ولاړه
څو سپينږيري مخور يې تر څنګ ناست دي
ملکې نن د جګړې جامې اغوستي
اوګزرياڅ د ملکې تر څنګ ولاړ دی
د لويديځ لرې افق ته په ځير ګوري
د غونډيو تر شا دوړه ورته ښيي
دغه دوړه د پارتيانو د لښکر ده
درنه دوړه ښيي دا چې سپاره ډېر دي
د پيلانو درون کاروان هم ورسره دی
له ختيځه لا لمر ځرک نه دی وهلی
چې له لرې د لويديزو لوړو شاته
د لښکرو د پښو دوړې نږدې شوې
درې څلور منزله لرې ، له يو بله
دوه لښکره شرنګوي تورې او زغرې
بې خبره دی لښکر د اشکانيانو
ځي چې بند د ساکستان ته ورنږدې شي
د فراه او بست تر منځه هلته لرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پیلانو په زور مات د هېلمند بند کړي
خو خبر نه، چې ساکانو لار نیولې
له زرنګه تر فراه پورې راغلي
اشکاني لښکر مغرور دی، کبرجن دی
د پیلانو لوی لښکر باندې نازېږي
هر یو پیل یې لکه غر داسې روان دی
زغره وال سرتیري دوه کتاره درومي
د پیلانو کاروان ساتي له یرغله
اشکاني لښکر روان دی څلور برخې
لومړۍ کرښه زغره وال غشي ویشتونکي
ورپسې دي ګڼ سپاره چټک سرتیري
منځ کې سل پیلان روان دي لکه غرونه
څلورم کتار کې ګڼ پلي روان دي
د سپرو لومړی کتار کې هسک بیرغ دی
د بیرغ تر څنګ یو چتر د بخملو
تر دې چتر لاندې ناست پر یوه تور اس
اردوان پاچا روان په ډېر غرور دی
دیخوا مشر د ساکانو اوګزریاخ دی
د تیشخولو د ټبر هغه ستر مشر
چې ساکانو کې هوښیار هم زړور دی
د ملکې زرینې زړګی درزېږي
اندېښنې یې د زړه ورو ورو لا زیاتېږي
چې د کک پرېکړه به څه وي؟ څه به وکړي؟
زما مینه به یې زړه کې وي پرېوتې ؟
زما لیدو ته به یې زړه کې تلوسه وي ؟
د خپل قوم او خپل هېواد په ننګ به راشي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زرينې د ورتلو خاطر به وکړی؟
ما خو ډېر په ډاډ ساکان جنگ ته راوستي
د سالار کک پر وفا مې شرط تړلی
خدایه ما مې خپل ولس ته کمه مه کړې
سالار ککه ! نن چې ورځ د مرگ و ژوند ده
لا تراوسه دې خبر د راتلو نه شته
اوس چې دوړې د دوښمن د لښکر ښکاري
اوس چې غږ يې د گامونو اوريدای شو
خو ته نه يې ، نه دې وهم د گورزونو
اوس چې اورو هوی وهای د سل پيلانو
نښې نه شوې راښکاره ستا د گامونو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نولسم سرود

لمر لومړۍ زرينه څړيکه له غره وکړه
د فراه هواره دښته لکه رغوی
لمرخاته خواته يو سپل مرغۍ راتاو شوې
د سهار وړمه پسته پسته لګيږي
ګډ د ترخې او سونګوري بوی يې راوړ
د وړې څرمښکۍ څپ شو، لار يې وکړه
په پسته دوړه کې ولاړه او پناه شوه
جارو بوټي لاندې چتکی په هوا شو
ټولې سترګې لمرلويده لوري ته ځير دي
د وړو غونډيو منځ کې لار ته ګوري
د ساکانو د غشمنو لښکر خور شو
شمال لور ته غځېدلي واړه غرونه
کماندار غشي ويشتونکي ساکان راغلل
د دې ټيټو غرو پر وليو يې مورچې شوې
اوګزرياخ ورته د لارې کرښه ښيي :
بس لومړۍ څپه چې راشي د پارتيانو
يوناڅاپه پرې د غشيو باران جوړ کړئ !
له دې ځايه ټول لښکر دی تر څار لاندې
نيزه وال يو څو سپاره به درسره وي
چې د غره لمنې وساتي دوښمن نه
اوګزرياخ پر ايره يي اس چست چالاکه
له يو اړخه دی په منډه ځي بل اړخ ته
د جګړې شيبې ورو ورو رانږدې کيږي
د ملکې زرينې زړګی دربيږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سهار لومړنۍ وړانګې راخورې شوې
مخامخ غونډۍ له ورایه اوس ښکاریږي
یوناڅاپه د بیرغ څوکه ښکاره شوه
بیا ورو ورو د نیزه والو نیزې راغلې
د سپرو سرتېرو ښکاري اوس سرونه
اوګزریاڅ مخامخ ګوري لوی لښکر ته
زرینه پر هسکې پرښې ده ولاړه
د جنګي کېږدۍ درشل کې لښکر څاري
د ساکي خېلخانو نور مشران یې څنګ ته
د پارتیانو د لښکر سرونه شماري
شور و زوږ د لوی لښکر په غوږو اوري
د پښو خرپا، د تورو شرنګا خیژي
یوناڅاپه راښکاره شول غرونه غرونه
سل پیلان په زنځیرونو دي تړلي
پیلبانان یې پر څټ ناست دي زنګېدلي
د هر پیل تر مخ په منډه خادمان دي
د لښکر له ګامو خیژي خړه دوړه
له غونډیو لوېې دښتې ته کوزیږي
د زرینې تر دریځ په منډه راغی
اوګزریاڅ په ادب کوز شو ملکې ته:
عمر اوږد د ملکې شه تر ابده
زموږ لښکر پر لوړو سیمو ځای پر ځای دی
د غشمنو مور چې ټینګې دي په غرو کې
سپین لوګی چې د کېږدۍ تر څنګه پاځي
نو توروم به د جګړې د پیل پو کړو
ملکه د اندېښنو په تال زنګیږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس یوازې یې د (هو!) اشاره وکړه
اوگزریاخ د اس په منډه بېرته ولاړه
د کاسیانو یو سپینږیري مشر وویل:
گومان نه کړم، چې به کک جگړې ته راشي
تر دې وروسته یې په تمه نه پاتېږو
د ملکې زرینې عمر دې اوږد شي
چې دوښمن زموږ د غشمنو برید ته راشي
حکم ورکړئ ، چې سپاهیان سپین لوگی وکړي
د کاسي مشر وینا وه لکه غشی
ملکه یې په زړه بیا بیا ژوبلوله
د وروستۍ هیلې کمزورې پلوشه یې
د زرینې روح کې ورو ورو قتلوله
د پارتیانو لښکر نابېره تم شو
تر لښکر وړاندې څارگرو خبر ورکړ
مخامخ یې د ساکانو لښکر ولید
د جگړې کېږدۍ یې ولیده له ورایه
ناڅاپي یې د فراه دښته کې پام شو
چې ساکانو ورته لاره ده نیولې
یو منزل دي دوه لښکره سره لرې
اشکاني لښکر د تللو خیال بدل کړ
د سپرو یو لوی لښکر یې کړ راوړاندې
ناڅاپي یې د وړو غرو خوا ته مخ کړ
په دې نیت چې له دې لوړو پرې ورتاو شي
د سپرو لښکر چې راغی د غرو برید ته
ملکې اشاره وکړله اورتون ته
سپاهیانو کاغذي واښه لنبه کړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

تک سپین دود شو د کېږدۍ له اړخه پورته
د توروم لوړې نارې انګازې وکړې
او غشمنو غشي وټومبل لیندۍ کې
په یوه شېبه کې پورته شغهار شو
د اسمان خواته زرګونه غشي ولاړل
د پارتیانو د سپرو لښکر په ځغاسته
د ساکې لښکر په لوري را روان و
د سهار لمر پړکولې سپینې تورې
چې ناڅاپه له اسمانه باران راغی
د برېښنا په څېر د غشیو توپان راغی
په سلګونو سپاره پرې اېستل اسونو
غشیو وویشتل پارتیان په ځیګرونو
بل ځل بیا غشمنو غشي په لیندۍ کړې
بیا یې جوړ کړ پر سپرو باران د غشیو
یو څو پاتې ټپي شویو سپرو هی کړل
بېرته شاته د پارتي لښکرو خواته
اردوان په نندارہ و د دې ټولو
د مرګ کومې ته پراته د ده سپاره وو
افرین یې په تدبیر کړ د ساکانو
په مغرور انداز یې وموسل لښکر ته
د وحشي ساکانو ترپ دی او یا خرپ دی
دوی لا خوند زما د ګوزار لیدلی نه دی
دوی خبر لا په دې نه دي چې زه څوک یم ؟
د ارشک (۲۳) د لوی کاله ستر شهنشاه یم
د پارتیا د لوی لښکر ترمخ روان یم
د رومیانو او مصریانو ماتوونکی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بابل او ارمنیانو ایلوونکی
اردوان د خپل لښکر سالار راوغوښت
قهرجن او په لوړ غږ یې ورته وویل:
د غوبه و، پوونده و لښکر څه دی
چې زما مخې ته داسې ودرېدلی؟
زما سپاره یې ګڼ په غشیو راګوزار کړل
دوی لا خوند زما د جګړې لیدلی نه دی
زما په لاس یې د مرګ درد څکلی نه دی
د پیلانو لوی لښکر راولئ مخ ته
زنځیرونه ورپرانیزئ پښو نه
ترنګړونه ورته واغوندئ د زغرو
هر یو پیل داسې په وسپنو کې پوښ کړئ
چې د غشیو هم د تورو لار ترې نه شي
پر پیلانو قهرجنې کریغې وکړئ
چې له ویرې نه وحشي شي او سر واخلي
مخامخ یې پر ساکانو کړئ ورخوشې
لوی لښکر یې تر پیلانو لاندې دل کړئ
د سرتیرو ککرۍ کړئ پښو لاندې
اندامونه یې تر پیل لاندې لتاړ کړئ
نیزه وال او پلي بېل شول لار یې وکړه
د پیلانو لوی لښکر یې کړ راوړاندې
خادمانو لویې زغرې راخورې کړې
د ساکانو څارګر غره نه ورته ګوري
اوګزریاخ د نیزه والو ټولی راوست
د لښکر تر مخ یې ټول پر زنګون کښېنس کړل
نېزې مخامخ دوښمن ته شولې نېغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوګزریاخ لا باوري پر خپل تدبیر دی
پټ په زړه کې وېرېدلی له پیلانو
خو لا هغسې چالاک د جنګ په کار دی
د سهار لمر اوس یوه نیزه ختلی
د زرینې ناکراره زړه دربیږي
مخامخ هلته پارتیانو ځان چمتو کړ
د پیلانو لښکر جوړ شو، راخوځېږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شلم سرود

تر کبږدی پورې د وينو ورېم راغی
اشکاني سپاره پراته د غره لمن کې
له زخمي اسونو لاره ورکه شوې
بې سپرو هره خوا ځغلي په ډار وهم
زرينې سترګې کړې پټې غوږ يې ونيو
چېرته لرې يې تر غوږ د سيند څپې شوې
د هېلمند د شرهار اواز يې واورېد
د لومړي ګوزار لپاره هېلمند خوښ دی
لکه سيند چې منندوی وي له ساکانو
د پيلانو انديښنه لا پر خپل ځای ده
ملکې ژر سترګې پرانيستې افق ته
مخامخ دي راروان لکه د غرونو
سل پيلان په زغرو پوښ په غورځنګونو
راروان دي، چې ساکي لښکر چيکړ کړي
تر ګونډو لاندې سرتيري، بولندوی کړي
او بيا ورشي د هېلمند د بند په لوري
زړونه يخ د دغه بند په ورانېدو کړي
نيزه واله ساکان کښښ پر ګونډو ناست دي
د نيزو تېره سرونه يې نيولي
هغې خوا ته چې پيلان پرې راروان دي
ټول پوهيږي، چې پيلان پرې نه ژوبليږي
نيزه وال به بلهاريان د ټول لښکر شي
خو ساکان د ويرې ، تېښتې خلک نه دي
د هېلمند په ننګ يې مرګ پر ځان منلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملکه هرڅه ته ځیر ده ، برندې ګورې
یا به ټول مرو د پیلانو تر پښو لاندې
یا به بېرته اشکاني لښکر ستنیږي
یوناڅاپه کوم ساکي سالار نارې کړې :
هلته ګورئ! له جنوبه څوک رادرومي
د زرینې زږګی تُند په دربېدو شو
یوناڅاپه له خپل ځایه شوه ولاړه
وارخطا یې څو ګامونه کړل ورپورته
د کېږدۍ کینې اړخ ته تاوه شوه په منډه
د جنوب له خوا پراخه لویه دښته
لکه رغوي ته چې ګورې داسې ښکاري
خورا لرې پر اس دنګ سړی رادرومي
لکه غر داسې د جنګ سړی رادرومي
یو لوی ګورز یې پر اوږه دی اړولی
د سمند له هر یو ګام یې سپرغۍ خیژي
تورې څنې یې له باد سره نڅیږي
له ډېر لرې یې پرتم له ورایه ښکاري
د ساکي لښکر له هره ځایه ښکاري
پر پراخه دښته داسې راروان دی
لکه غشی وي روان د باد پر څنو
لکه تېزه ببړۍ هسکه پر څپو وي
لکه تُند شاهین چې الوځي اسمان کې
په نڅا یې د سمند اوږده یالونه
د ګوربت بڼه یې هسکه پر جوغه ده
مخامخ دی راروان د لښکر خوا ته
اوس یې غږ راځي له ورایه د تراټونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هوا کې يې د گورز هيبت خوريږي
څه پرتم لري دا سپور زلمی چې ښکاري
عجيبه وېره په زړونو کې پرېباسي
هېڅ انسان دومره اغېز لرلای نه شي
مگر دا چېرته له نسله د اسمان دی؟
که د ښکليو ښاپېريو او ديوانو
د کېږدۍ تر خوا د ټولو سترگې برېښي
د زرينې زړگی تند تند لا دربيږي
ولولې دي، خوشالۍ دي احساسات دي
چې يوځای پر زرينې باندې يرغل کړي
د جانان قامت يې وپېژاند له ورايه
څاڅکي اوښکې يې له سترگو رابهيږي
سپور له گورز سره په منډه راروان دی
د جگړې ډگر ته مخامخ رادرومي
څه چټک، څه پرتمين، څه وهمناکه
لکه تندر را روان دی را رسيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یویشتم سرود

یو شاهین پر لویه دښته بیا راتاو شو
دوه هوسۍ په منډه وختلې غره ته
غرنیو بوټو ونځل هوا ته
د فراه پراخه دښته ده هواره
لمر ځلیږي، خو ګرمي لا ډېره نه ده
د سرتېرو زړونه ډک له اضطرابه
زغره وال پیلان بس ځو ګامه دي لرې
په وحشت په لیونتوب وهي رامنډې
د ساکانو د لښکر خوا ته رادرومي
پر سمند پرتمین سپور په منډه تېر شو
یو نظر یې ملکې ته مخ راواړاو
د کېږدي تر مخې تېر د باد په څېر شو
زرینې له اوښکو ډکې سترګې یووړې
پر جانان یې د خواږه نظر برېښنا شوه
هسک د غره په څېر سپور، ورغی په منډه
د پیلانو یاغي شوي لښکر مخ ته
سهمناکه ګورز یې تاو کړ له خپل سره
اوګزریاځ هم پونده ورکړله خپل اس ته
شل سپاره نیزه وال هم په ده پسې شول
د پیلانو وحشي شوی لښکر راغی
پوښ د وسپنې د زغرو په ترنګرو
لومړنی پیل مخامخ په کک راتاو شو
لکه تندر یې پر سر د ګورز ګوزار شو
پر تندي د ګورز ګوزار سره ایسار شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پيل پر ځان لکه زخمي ښامار راتاو شو
په يوه گوزار راپريوته پر زمکه
نېزه والو د پيلوان سينه کړه نښه
کک د بل پيل خوا ته تېر په ډېر تلوار شو
اوگزرياخ له ډېر ه ځوښه چيغه وکړه
خپل لښکر يې شاته وويست د غره خوا ته
د پيلانو غويمنډ جوړ پر همدې ځای شو
کک پر بل او بيا پر بل پيل گوزار وکړ
د سالار سمند لښکر کې د پيلانو
داسې الوځي د مست گوربت په شانې
پهلوان کک يې ولاړ پر رکابونو
تاووي د غره په څېر گورز له خپل سره
هر گوزار يې د پيل سر يا زنگون مات کړي
زغره وال ترنگړ يې ننوځی مغزو ته
هياهو ده ، شرنگهار دی او دربا ده
د کک هووو !! ده، د سمند يې شيشنهار دی
اوگزرياخ او نيزه وال هم ورپسې دي
پيلوانان دي تر پښو لاندې دل شوي
خپل پيلان ورته بلا شول له هيبته
کک لا گورز له سره تاو کړي غورځنگ وکړي
د بل پيل د ملا هډوکي په خرپ مات کړي
گڼ پيلان له ډېره وهمه هر خوا تښتي
څه يې ببرته د پارتي لښکر په لور شول
څه يې مات و گوډ ولاړ دي او ستميږي
ځو يې دښته کې خواره واره په تېښته
پيلوانان د ځان له ډاره ترې خواره شول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه يې راغلل لاس تړلي تر ساکانو
د کک گورز په وينو سور دی د پيلانو
لا يې هم له سره تاو کړي ، گوزار وکړي
اردوان هرڅه په رڼو سترگو گوري
له هر پيل سره يو ټس تندي ته ورکړي
اردوان خپل دوښمن وپېژاند له ورايه
د کک گورز يې پېژانده له ډېر پخوا نه
دا له کومه شو ؟ او دلته څنگه راغی ؟
څنگه پريوت له اسمانه لکه ټکه
لکه تندر راگوزار شو له فلکه
اردوان له پيلوانانو خپل پيل وغوښت
اس نه کوز شو، پر شاهي پيل باندې سپور شو
مخامخ يې له سپرو سره ور هی کړل
د کېږدی په لور روان شو په ډېر خښم
ملکې چې اردوان وليد له لرې
د خپل اس او پلنې تورې غږ يې وکړ
زرينه د جنگ کېږدی پردې ته ولاړه
شپېه وروسته هسکې پرښې څخه لاندې
څو سپاره پر اس راښکته شول ډگر ته
يو نقاب پرمخ چټک سپور يې ترمخ و
د ساکي ټبر مشران هم ورپسې ول
نقاب پوښه لکه چتکی داسې تېز دی
مخامخ د اردوان په لوري ولاړل
اردوان نيزه په لاس توره ترملا دی
د خپل پيل په کجاوه کې نېغ ولاړ دی
کک لا گورز تاو کړي له سره، پيل گوزار کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوناڅاپه يې ورپام شو اردوان ته
مخامخ ورته سپاره ساکان ښکاره شول
نقاب پوښه سپور يې وليده چالاکه
اوگزرياڅ ته يې په بېړه لاس اوچت کړ
ته ورځه! د ملکې ملگرتيا وکړه
ما يوازې له پيلانو سره پرېږده
اردوان په ملکې پسې روان دی
لښکر بوځه د ميدان منځ ته ورکوز شه !
اوگزرياڅ په ډېره بېړه اس راتاو کړ
انديښمن دی، کک يوازې څنگه پرېږدي؟
دا دې څنگه ازموينه کې راگير کړم؟
خدايه تا ته مې سپارلی پهلوان کک
اوگزرياڅ لښکر روان چست و چالاک کړ
مخامخ د اردوان په لوري ولاړل
نقاب پوښه سپور پر سپين اس مخامخ شو
اردوان نيزه گوزار کړه د سپور خوا ته
د سپور ډال د اردوان نيزه کړه کړه
اوگزرياڅ لکه سيلاو پرې راروان دی
دوه لښکره سره اوس غاړه غړۍ شول
تورې پورته شوې، نيزې شنې په هوا شوې
د اسونو شيشنهار ، د پليو شور دی
په دا منځ کې اردوان پر پيل خرام کړې
لکه مچ د غره پر سر داسې ښکارېږي
نقاب پوښ سپور ته حيران دی، چې دا څوک دی؟
څه چالاکه ، زړور دی څومره تېز دی
د جگړې په هنرونو ښه پوهيږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو پارتي سپاره يې پرېباسل له اسه
اردوان د کېږدۍ خوا ته ورتلل غواړي
نيت يې دا دی، چې زرينه راپيدا کړي
غواړي ونيسي ژوندۍ ښکلې زرينه
د هېلمند ها ساتندويه ، هغه سپينه
خو دې سپور پر مخ نقاب او څو يارانو
د کېږدۍ خوا ته د ده لاره نيولې
اردوان له غوسې مار غوندې تاوېږي
ښه اوږده شېبه جګړه د دې ټولي وه
د پاچا لار يې تړلې وه کېږدۍ ته
هاخوا لرې کک لا جنګ کړي د پيلانو
د زخمي پيلانو شور دښته کې خپور دی
د کک ډېره اندېښنه ده ملکې ته
زرينه ترې ورکه شوې په جګړه کې
خدايه! څه شوه زما د ژوند وروستنۍ هيله؟
زه د دې په غبرګ جګړې ته يم راغلی
زه د دې ښايست بيا ژوند ته يم راوستی
خدايه! ويې ساتې ، ته يې ساتندوی شې
بې زرينې ژوند تياره دی، بې مانا دی
بې زرينې ژوند قيامت په دې دنيا دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه ویشتم سرود

سره غرمه ده، ځرمښکۍ سیوري ته ځغلي
دوه شاهینه د غره څالې ته ستانه شول
خړ کربوړی پر ډبره څک کیږي
په هوا کې تود د وینو وږم خپور دی
لا په دښته کې شرنګا د تورو خیژي
ګڼ سر تیري د پارتیانو مړه، ټپیان دي
اردوان لا د زرینې په لټون دی
نقاب پوښ سپور یې لا ګرد تر پیل تاویږي
اردوان پر نقاب پوښه سپور خښمیږي
خپل شاهي پیل یې راتاو کړ پرې ناڅاپه
پیل درنه پښه را کوزه پر سپین اس کړه
اس په ملامات شو او سپور ترې راګوزار شو
نقاب پوښ جنګیالی ولویده په خاورو
په لویدو کې یې د مخ نقاب شو لرې
ول ول ووتې له خوده تورې زلفې
یوناڅاپه د زرینې مخ ښکاره شو
لکه ښکلې د سیند بته، تکه سپینه
ببرته چسته راولاړه شوه زرینه
اردوان له حیرانتیا ګوته پرغاښ کړه
هغه څوک یې چې غوښته په اسمانونو
خدای ورکړې وه پر زمکه راپرېوتې
ملکې د تورې لاستی لاس کې ټینګ کړ
یو پارتي سپور اس د دې خواته راهی کړ
ملکې په یو ګوزار له اسه پرې یوست

(c) ketabton.com: The Digital Library

اردوان په مکر جنه خندا موسک شو
شاهي پیل یې ورو ورو وړاندې را رهي کړ
اوګزریاخ له څو پارتیانو سره ښکېل دی
یوناڅاپه یې زرینې ته ورپام شو
په جګړه جګړه یې ځان ورته نږدې کړ
یوه بله ډله راغله د پارتیانو
د تېښخولیو له سرداره ګرد راتاو شول
اوګزریاخ یې بیا په جنګ باندې اخته کړ
شاهي پیل رانږدې کېږي ملکې ته
د زرینې ساکي وینه په غورځنګ ده
ماساګیته سکه لور د تایمرېس ده
ملکه په ویره هېڅ نه ده خبره
مخامخ د اردوان پیل ته ولاړه
په ډېر خښم اشکاني پاچا ته ګوري
پیل نه ګرد چاپیر تورزن دي د پارتیانو
نیزه والو کړی کړی خپل پاچا دی
د ساکانو له تورزنو نه یې ساتي
اوګزریاخ د لښکر منځ کې لا جنګیږي
یوناڅاپه کړی ماته شوه له شانه
څو سپاره پارتیان راپرېوتل پر زمکه
د پیل شاته پر سمند کک راښکاره شو
سور په وینو له لوی ګورز سره راهسک شو
اردوان لا په مکاره خندا موسک دی
مخامخ یې پر زرینې سترګې ښخې
پیل روان دی ، د پاچا په لاس کې توره
د زرینې لاس کې هم توره ځلیږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوناڅاپه کک ناري کړلې: هی!! یاهو !
گورز په یو گوزار د پیل پښه کړه ماته
پیل را نگوښي، د پاچا ډولۍ کږه شوه
بل گوزار د پیل پر بله پښه راغی
د زنگون د ماتېدلو يې خرپا شوه
پیل د غره په څېر راو نړېد پر زمکه
د پاچا ساتونکي لرې شول په ځغاسته
اردوان ښکته پر زمکه رانسکور شو
سمند وشپشنېد پر دوه پښو راهسک شو
کک يې گورز سره تر نیم اسمانه لوړ کړ
وړاندې راغی ملکې سره ارام شو
کک له اسه لږ ورکوږ شو خپل جانان ته
یوناڅاپه يې نرۍ ملا نه لاس تاو کړ
زرینه يې چسته پورته کړه سمند ته
ملکې تر خپل جانانه لاس چارپېر کړل
سمند بیا هسک شو پر دوو پښو باندې
له میدانه د وتلو لاره گوري
لوړ بیرغ د اشکانیانو را پریوتی
اوگزریاځ شو مخامخ زخمي پاچا ته
اردوان د سالار سترگو ته چې ځیر شو
له هیبته يې لړزه پر بدن راغله
د تیشخولو سردار ودرېد پاچا ته
چې ژوندی يې لاس تړلی راروان کړي
خو ناڅاپه اردوان تورې ته لاس کړ
اوگزریاځ يې سر سري پر مټ ټپي کړ
د تیشخولو سردار توره پرې راتاو کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لښکر تر پښو لاندې يې سر ورغښت
هياهو له بريمن لښکره ووت
د ساکانو بېرغ پورته شو درې رنګه
اشکانيانو کړې ګوزار تورې پر زمکه
جګړه ودرېده ، سرتيري په غوغا شول
د ساکي سوبې خوښۍ ته په هاها شول
***
مازيګر د اسمان څنډې تکې سرې شوې
لکه لمر ته وي شيندلې ډېرې وينې
خونړۍ ورځ پر فراه ده تېره شوې
خره دښته په سرو وينو رنګېدلې
د پيلانو مړي ښکاري غرونه غرونه
ټپوسان له لرې لرې راروان دي
په ناوونو کې نارې دي د ګېدړو
د ساکي لښکر کېږدۍ دي پلنې شوې
د هوما څُمان يې کوز کړل له اوښانو
نن ماښام به د سرتېرو مجلس جوړ وي
څوک به مستې ټپې وايي څوک سندرې
هر ټبر به کوي خپل خپل اتڼونه
د ساکانو سرداران سره را غونډ شول
د کېږدۍ ترڅنګه بيا سره راپنډ شول
د بريا زيرى يې ښکاري په څېرو کې
د هېلمند سرود غږېږي په ټپو کې
خوشالي د ستر دوښمن د ماتېدو ده
د ساکانو هسک بيرغ په رپېدو ده
په دې منځ کې ملکه زرينه نه شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ډېره مدبره ، زړه وره
هغه ښکلې، ها مغروره خیالیگره
ها سوبمنه، هغه ډېره بختوره
اوگزریاځ په یوه شوخه خندا موسک شو
ورپه یاد د زرینې او کک چلند شو
په پلرینه مینه خوښ په دې پیوند شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

درویشتم سرود

مازیگر دی ، لمر ساه ډوبی په افق کې
د لویدیز اسمان لمنه تکه سره ده
د لمر سره سترګه لا ځیر دښتې ته ګوري
ځای ځای وریځې هم له رنګه تکې سرې دي
هلته لرې دی روان جنوبختیځ ته
یو سمند په تنده منډه، مست سرکشه
پرې د غره غوندې یو هسک قامت ښکاریږي
شاته پیغلې ورنه غېږه تاوه کړې
اوږدې زلفې یې د باد څپو ته ناخې
تر جانانه د پېروتې په شان تاو ده
دوه بدنه پر یوبل خواږه تاوده دي
غېږه ډکه د زرینې له جانان ده
دا شپېه ورته ژوند ښکلی پر جهان دی
پهلوان نه مرمرینې متې تاو ې
بندیوان د چا د غېږې د زندان دی
نن شپه ټوله د جانان ترڅنګ سفر دی
د ښایست او مینې تاج یې نن پر سر دی
کک که ترې شو د یار سترګې به نوش کړي
د جانان شونډې به وڅښي تر مستیه
د ملکې عشق یې نن زړه کې خروش کړي
نن شپه چېرته لاله زار کې د دوی شپه ده
تر هېلمنده لویه لار کې د دوی شپه ده
د هېلمند تر څنډو ډېر مزل لا پاتې
دغه شپه د ژوند تر ټولو خوږه شپه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر دوښمنو بری یو خوا جانان بلخوا
پر دوه زړونو د مراد وږمه خوره ده
هېلمند غواړي مینان تر خپلې غاړې
چې یوبل سره د مینې په خوند پوه شي
د څپو د مستانه شوخیو خو اته
په خوږو د یوه نوي پیوند پوه شي
سمند ځي په منډه منډه تر هېلمنده
چې د عشق نوی داستان ورته بیان کړي
راز ونیاز باندې ماړه دوه مینان کړي
عشق د لویو حماسو دی د منځ ټکی
عشق د هرې اتلوالې د زړه زړی
د عشق شور دی چې ودان لوی ساکستان دی
عشق له بُسته تر زرنګه لا روان دی
د عشق زور د ی چې هېلمند دی د ساکانو
هېلمند مست دی، هېلمند غاړې غورځي
هېلمند خپلو مېلمنو ته لارې څاري
هېلمند تږی دی، چې راشي دوه مینه
د څپو تندی یې کېږدي پر لمنه
پېړۍ وشوې چې هېلمند څپې څپې دی
مست، سرکشه ، ډک له شوره، له هیبته
سیند د کک. زرینې عشق ته سلامي دی
له هغه وخته تر ننه لا جاري دی.

پای : د ۱۳۹٦ کال د چنګاښ (سرطان) ۳۰/۲۹ شپه یولس نیمې بجې ؛ کابل – جمال مېنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایځوړونه :

۱. هېلمند، هیرمند، هندمند، هیلمن او هیرمن د هېلمند سیند زاړه نومونه دي. په اوستايي متونو کې یې (هئتومنت Heatumant) بللی، چې مانا یې ده د بندونو خاوند سیند. دا سیند د بابا له غرونو سرچینه اخلي او په افغانستان کې دننه، تر ۱۱۰۰ کلیومتر مزله وروسته په هامون کې تویېږي. (هیر) په زړو ایندواروپايي ژبو کې د اوبو یا چټکو روانو اوبو په مانا ده، چې په پنجهیر (پنج + هیر، اوس پنجشېر) کې یې هم ریښه شته .
اوېستا: هېتومېنت= لوند خوړ د ړوب = وچ خوړ پر وړاندې؛ پوهاند زیار

۲. ساک یا ساکان، زړه پارسي سکه saka، یوناني سکیت، او سیت Scyt د اریایي یا هندوآریایي او بیا آریاني ژبتوکمیزې ځانګې له پینځو ځانګو څخه یوه ستره او بیا باختري ځانګه ده... پخپله د پښتنو نیکونه او ژبه یې (ساکي) د پښتو نیا (انا) ښوول کیږي. (پښتو او پښتانه د ژبپوهنې په رڼا کې) پوهاند م. ا. زیار. دوهم چاپ. ۶۱۱-۶۱۲ مخونه.

۳. زرنګ، درنګیانا، زرنګیا، زرنج(معرب) تر ساکي ایمپراتورۍ مخکې د ساکستان یا سیستان نوم و. زرنګ د هیلمند ولایت د نادعلی ولسوالۍ له پولو پیل او بیا تر اوسني زرنج پورې چې د نیمروز ولایت منځی ده د هیلمند سیند پر غاړو پرتې وداني سیمې ته ویل کېدل. زیار: ۶۱۶ مخ

۴. په ساکي ګروهه کې د سیندونو او سمندرونو څښتن، زیار : ۱۱۰

۵. هاپي (اپي) ساکي ربةالنوع چې د زمکې څښتنه بلل کېده او د اسمان د څښتن مېرمن وه ، زیار: ۱۱۰

۶. په زردښتي ګروهه کې د اسماني پرېښتو یو ډول وې، چې د زردښت د بیا زېږون هګۍ (نطفې) یې په هېلمند سیند کې له اهریمن څخه ساتلې.
۷. - هوما (په اوستا کې) ، سوما (په ریګویدا او زړه هندي کې) د هوما بوټي له شیرې څخه جوړو شویو شرابو ته ویل کېدل، چې په زردشتي او ساکي متونو کې مقدس او رغوونکی څښاک ګڼل کېده . ساکانو دغه څښاک ډېر زیات څښه، ان چې یوه ساکي خېلخانه یې هومايي ساکان ګڼل. د هوما بوټی به یې د شپې رېبه، ځکه د ورځې یې شیره لمر وچوله .

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸. تايمرېس يا لومړۍ زرينه د مساګيتو ساکانو ملکه او زمورږ د منظومې د ملکه زرينې (دوهمې زرينې) غوره نيا وه، چې ستر هخامنشی پاچا کوروش يې د خپل زوی (سپاراګه پايسس) په کسات کې وواژه. د دغې ملکې ذکر په ګڼو تاريخي سرچينو کې شته، اکاډميسين پوهاند عبدالشکور رشاد د هغې په اړه يوه کوشنۍ پارسي منظومه لري، چې (کوروش خون آشام) نوميږي .

۹. باکتر، باختر، باکتريا، بخدي اوسنی بلخ

۱۰. هيندوکښ يا د اوبو کښوره، هيندوکوش، هيندوکوښ، هندوکش

۱۱. باګرام؛ اوسنی پيښور، ناګرويهار؛ اوسنی ننګرهار

۱۲. کابورا، کابل

۱۳. ساکانو به د خپلو دوښمنانو د پرې کړيو کوپړيو نښې له ځانه سره د وياړ په توګه ګرځولې، ځينې به يې په زرو کې پوښ کړې وې او هوما به يې په کې څښله.

۱۴. ۱۵- ۱٦- ۱۷- ۱۸ – ۱۹ -۲۰ - اووه واړه ساکي خېلخانې دي، چې بشپړ جزيات يې د پوهاند زيار په ياد شوي کتاب کې موندلای شئ ، تيشخولي ساکان هغه وو، چې د تېرو څوکو والا خولۍ يې پر سر کولې ،

کښوال ساکان د پارادريايي ساکانو په نامه يادېدل، دوه ډلې ساکان (پارادريا) او (پاراسګديا) پيژنو، چې لومړۍ يې تر آمو ورپورې غاړه او دوهم يې تر سوغد – سغد ورپورې غاړه ساکان ياد شوي دي.
هومايي هماغه د هوما پنځوونکي ساکان دي.

ماساګيت تر ټولو مشهوره او لويه خېلخانه ده، چې د واکمنۍ اوږده مخينه لري، لومړۍ زرينه (تايمرېس) او دوهمه زرينه دواړه ماساګيت يا مساګيتې ساکانې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسپه یان هغه ساکان دي، چې په خپلو نومونو پسې يې د اسپه وروستاړی د ویاړ په پار تاړه.

دهاوي، داوي، دای، دایکي، ساکي خېلخانه ، په دایکندي (د دایانو کنده یاکلی) دای چوپان او دای میرداد کې يې ریښې موندلای شئ.

کاسیان د ساکانو مقلوبه بڼه ګڼل کیږي، چې ریښه يې په کاسي غر (کاشغر)، کاسمیر(کشمیر) او نورو ګڼو جغرافیایي نومونو کې موندلای شئ.

۲۱. ساکستان، سیستان، سګستان، سګزستان، سجستان او سقستان (معرب) اوسنی سیستان چې د افغانستان او ایران ترمنځ په دوو سیستانونوویشل شوی ، له آره ساکستان و او هغه هم له درېیمې مخزېږدې پېړۍ راهیسې، چې باختري ساکان ورته راوکوچېدل، تر دې مخکې يې زرنګ باله،(زیار : ٦١٥.٦١٦) ، ساکستان د هېلمند اوبو له برکته سمسور او ښېرازه هېواد و، چې اوس يې لويه برخه په افغانستان کې ده.

۲۲.بُست، همدغه د هېلمند په لښکر ګاه کې پروت بُست دی. ساکانو بُست د سپیڅلي ځای په توګه لمانځه، ځکه دلته د ارغنداب سیند له هېلمند سره یوځای کیږي .

۲۳ . اشکانیان یا پارتیان په پارس کې د پاچایانو هغه لړۍ وه، چې له ۲۴۷مخزیږدي تر ۲۲۴ زیږدي پورې يې پر پخواني پارس، عراق او نورو سیمو واکمني درلوده. د دوی لرغونی مشر اشک یا ارشک نومیده چې د (پرني) قبیلې مشر و، د لومړي مهرداد پرمهال يې د زاړه بابل په نیولو پسې پایځې رابډو هلې او تر دې وروسته يې د فرهاد پاچا په زمانه کې رومیان پسې واخیستل، فرهاد پاچا د ساکانو په لاس ووژل شو، چې کیسه به يې وروسته ولولئ،اردوان د فرهاد زوی او ځایناستي، څه د پلار په کسات او څه هم د هېلمندپرسیند د اوبو بند د ورانولو او خپلې خواته د سیند د بهیر اړولو په پار پر ساکستان راوبلوسل، چې ساکانو بیا هم مات کړ. دغه منظومه د همدې ساکي حماسې کیسه ده. د اشکانیانو (پارتیانو) د واک لړۍ د لومړي اردشېر په لاس ورټوله شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۴. اوګزرياځ، په يوناني اوګزرياتس ، په دې نامه دوه کسان پېژنو، يو په سغد کې د پاراسوګدياېي ساکي قبيلې مشر او د روښانې پلار، چې له الکساندر (سکندر) سره وجنګېده، خو وروسته يې ورسره سوله وکړه او الکساندر يې له لور (روښانې) سره واده وکړ، د نورو معلوماتو لپاره د پوهاند زيار (رخشانه ياساکه پښتنه روښانه (Roxãna)څنګه د سکندر مېرمن شوه ؟) ليکنه کتلای شئ. دوهم اوګزرياځ همدغه د زرينې په دربار کې د تيشخوليو ساکانو پوځي. سياسي مشر دی، چې له پارتيانو سره په جګړه کې، د زرينې د ساکي لښکر مشري کوي.

۲۵. له رومي څار (سيزر. قيصر) انتيوخوس سره د اشکاني پاچا فرهاد جګړه د بابل او ماد پرسر په ۱۲۸ مخزيږدي کې پېښه شوه، په دې جګړه کې فرهاد له ساکانو مرسته وغوښته، خو هغوی يوڅه ناوخته ور ورسېدل، چې فرهاد يې په همدې پلمه له وندې ورکولو غاړه وغړوله، ساکان غوسه شول او د يوناني لښکر . چې دوی هم له فرهاده خپه ول. په مرسته يې اشکاني پاچا فرهاد مات او په جګړه کې وواژه. تر دې پېښې وروسته د فرهاد زوی اردوان د پارتيا پاچا شو. پوهاند زيار په (پښتو او پښتانه د ژبپوهنې په رڼا کې) کتاب کې دا پېښه په ۷۵ مخ کې ياده کړې ده.

۲۶. د کک کهزاد کلا د فراه ښار جنوب ته ۱۵ کيلومتره لرې پرته ده، چې د يوه غره پر ډډه جوړه شوې ده، له ماسره، چې د دغې منظومې د ليکلو فکر پيدا شو، نو لومړی کار مې د همدې کلا له ليدلو څخه پيل کړ . دې کلا ته کافر کلا هم وايي، د خلکو تر منځ د دې کلا په هکله ځينې داسې يادونې شته، چې د اساطيري. افسانوي او تاريخي روايتونو يوه ګډوله يې بللای شو.

۲۷ . د فراه تاريخي کلا، چې د فريدون د کلا په نامه هم مشهوره ده، د تاريخ له ټولو ناورينونو او ويجاړيو سره سره يې لا هم خپل عظمت ساتلی دی. دغه کلا ۹۹ برجونه لري او تر ۳۰۰ جريبه ډېرې زمکې څخه راتاو شوې ده، فراه کې د زاړه ښار په نامه هم يادېږي او ويل کيږي، چې تر اويا يا اتيا کلونو پخوا هم د فراه ولايتي مرکز په کې و. دوه دروازې لري، چې يوې ته د کندهار او بلې ته د هرات دروازه وايي.

۲۸ . روښانه، ساکي نوم دی. يو نانيانو ورڅخه (رکسانه) جوړه کړې او پارسيانو (رخشانه) ګڼلې ده، ساکي نجوميانو او پال نيوونکيو د (روښانه) په نامه يو کوشنی، خو روښانه ستوری هم پېژانده، چې د نيکمرغۍ ستوری يې ګاڼه (وګ : سکندر ورکسانه د جوآن کريسپي ليکنه، د عبدالحميد فريدي عراقي ژباړه.)

يوه روښانه د اوګزرياځ (اوګزرياتس) لور وه، چې د سغد په جګړه کې د الکساندر (سکندر) مېرمن شوه. د فراه دغه روښانه د سيمې د يوه ساکي واکمن مېرمن وه، چې د ساکي قبيلو ترمنځ په خپلمنځي جګړو کې ووژل شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د (کک) په نامه زوی. زموږ د منظومې اتل. ترې پاتې شو، روښانې د خپل وژل شوي مېړه پرځای کلونه کلونه پر فراه حکومت وکړ.

۲۹. تېسپون، تېسفون : کم وزیات شپږ سوه کاله د پارس پلازمېنه و، دا ښار په اوسني عراق کې دی. د اشکانیانو په دوره کې د دوی پلازمېنه و، په ساساني دوره کې یې هم خپل سیاسي. اقتصادي ارزښت ساتلی و، خو پر سیمه د عربانو تر یرغل وروسته لوټ او ورو ورو په کنډواله بدل شو.

۳۰. دا لنډۍ یا یې مفهوم، د ځینو څېړونکیو له خوا په هغې دورې پورې اړوند ګڼله شوې ده، چې اریاني ځوانانو به د شپې له خوا د هوما یا سوما ګلونه په غرونویا دښتو کې رېبل.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library